

## ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28— Cor.  
Pe jumătate an 14—  
Pe 3 luni . . . 7—  
Pe o lună . . . 2-40

## Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40— franci

Telefon  
pentru oraș și internurban  
Nr. 750.

# ROMÂNUL

REDACȚIA  
și ADMINISTRAȚIA:  
Strada Zrinyi Nr. 1

INSERTIUNILE  
se primesc la adre-  
să.

Mulțămite publice și  
deschis costă șirul 20—

Manuscrisurile nu se  
napoiază.

## Dumnezeu să-l ierte!

Nu avem nici un motiv ca să trimitem pe urmele răposatului guvern Khuen Héderváry altă oftare, decât un creștinesc: „Dumnezeu să-l ierte“... Nu venise, pentru noi, fără oarecare nuanțe de fagădueli, ce ne puneau în vedere oarecare îmblânzire în tratamentul vitreg de care noi românii și celelalte popoare nemaghiare avem parte acuma de atâta amar de vreme în țara aceasta. Dar, niciodată pare-ca fagădueli mai înșelătoare n'au fost, perfidie mai revoltătoare nu s'a dat pe față, de cât aceea cu care dela vorbe, guvernul căruia însăfârșit putem să-i zicem un ușurător *fuit*, trecuse la fapte. Niciodată o urgie ca aceea ce s'a deslănțuit împotriva noastră în alegerile ce au avut menirea de a stoarce și a-sentimentul țării, sau măcar formalitatea acestui asentiment, pentru guvernul dat de vechiul partid „liberal“ refăcut sub porecla de partidul „muncii“, — noi n'am avut încă să o înfruntăm și sa o suferim în așa măsură. Tot așa, și după aceasta, n'am putut să constatăm absolut nici-o slăbire în sistemul de opresiune pe toată linia, ei răbojul nedreptăților și prigonirilor cu cari suntem copleșiți, cum și acela al atentatelor mereu reînnoite cu cari suntem amenințați, n'a făcut decât sa se mai îmbogățască cu nesfârșite și apă-sate dungi.

Nici porecla cea nouă, răposatul

guvern nu și-a prefăcut-o în renume: ei s'a sfitit și aceasta, tot atât de mincinoasă, cum fusese și vechea titlatură a partidului „liberal“ și a guvernelor date din sânul aceluia partid. Numai *liberală* n'a fost, o știe aceasta toată lumea, guvernarea ce se impodobia cu acea titlatură: — iar acuma, ceea ce a caracterizat stăruirea guvernului acestuia din urma, numai *muncă* n'a fost. În loc de guvernul *muncii*, mai bine i-ar rămânea în istorie numele de guvernul *muncilor*, — căci dacă, cu adevărat, n'a muncit nimica, fiindcă nu a fost lăsat, sau nu a fost în stare să munciască, în schimb s'a muncit, și s'a muncit din greu, până să ajungă la o combinație, ce tocmai când o credea mai mântuitoare, în realitate i-a frânt gâtul.

Acuma, firește, furia se deslănțuiește iarăși împotriva „perfidei Austrii“. Odată cu capul nu va admite șovinismul maghiar — și șovinismul băntuie astăzi mai mult sau mai puțin, ba am putea zice chiar numai *mai mult*, fără *mai puțin*. — toate partidele maghiare, — nu va admite că atitudinea hotărâtă a „Austriei“ în chestiunile militare nu e dictată decât de asigurarea situației de mare putere a monarhiei, ci va denunța-o poporului ca fiind pornită numai din dușmanie și spre umilirea națiunii maghiare, spre știrbirea drepturilor ei. — de supremație, se'nțelege.

Iar pe noi, popoarele nemaghiare, dacă nu vom lua așisderea pozițiune, nici în această împrejurare, împotriva „Austriei“, bineînțeles că acelaș șovinism ne va împoșca cu scrâșnitoare acuzări de tradare de patrie...

Să înclinăm noi mai mult spre punctul de vedere al *străinului*, decât al concetățeanului nostru maghiar?... Așa ar vrea să pună chestiunea șovinismul acuzator; decât că ea nu poate și nu trebuie să fie pusă așa.

„Austria“, mai la urma, pentru noi, — și aci sub *noi* înțelegem *toate* popoarele Ungariei, — nu este *străinul*, — departe de așa ceva; este parte integrantă din alcătuirea de mare putere, în care înțrăm și noi, popoarele din Ungaria, — din nenorocire numai cu datorii, dar nu și cu drepturi la fel între noi. Concetățenii noștri maghiari, îndeosebi clasa lor conducătoare, suprapusă, au ajuns la o situație deja mult privilegiată, în această alcătuire. Ce poate fi deci mai firese, din partea noastră, a popoarelor nemaghiare din Ungaria, din Austro-Ungaria, decât ea, atunci când e vorba de noi pretențiuni cari să înăsprească și mai mult *supremația* apăsătoare sub care gemem, să fim mai de graba de partea aceluiaș din partea cărora tot mai vedem o preocupare de menținerea unui oarecare echilibru între datoriile și drepturile popoarelor alcătuitoare ale monarhiei habsburgice?

A! Dacă ar fi o adevărată frație, dacă sentimentele concetățenilor noștri maghiari n'ar fi exaltate și asmuțite

### LA ICOANĂ

*Cu geule înălțimate  
Cu cuget ferecat în jule  
Căvernic înghemunchiu Stăpâne  
În templul preamăririi Tale,  
Înfiorat sărut icoana,  
Fecioară binecuvântate,  
Și-o rugăciune milostivă  
Înalt, cu șoapte îndurerate.*

*Ascultă-mă acum Stăpâne  
Și cerne drag ste senină  
În inimile oboșite  
Și-n suflet cern-ne obilună.  
De-un lanț de veacuri nemiloase  
Acelaș jug îl ducem iară  
Dar am dori și noi cu toții  
S'avem o zi de primăvară.*

*Noi nu ne temem niciodată  
De-amarul clipei de mâine,  
Ne-a oșelit în cursul vremii  
Mânia celilor păgâne.  
Adâncul jirii răsărătite  
Cu glas ispitiilor de mamă  
Pe-al răsbunării câmp de luptă  
Pe fiștecare om îl chiamă.*

*Dar noi Stăpâne, Înlurate*

*Nu vrem să curgă sânge'n lume,  
Ci vrem ca fiștecare suflet  
Să preamărească al Tău nume.  
Deci schimbă cugetul nemernic  
Al fratelui uitat de sine,  
Încheagă'n inima lui neagră  
Dr. patea sferelor senin.*

*Te roagă-un neam bătut de vremuri  
Și florile de pe rozoare  
Te roagă freacățul de coltru  
Și-un mormur tainic din izvoare,  
Șfiosul zvon al dimineții  
Și vântul nopților albastre,  
Te roagă mucenicii sorți  
Eroii pătimirii noastre.*

*Ascultă-ne acum Stăpâne  
Arată-ți dragostea de tată,  
Căci prea e jalnică și tristă  
Povestea noastră 'nlurată.  
De-un lanț de veacuri nemiloase  
Acelaș jug îl ducem iară,  
Dar am dori și noi cu toții  
S'avem o zi de primăvară.*

Vasile Stoicanea.

### Invitați de sine

— Maurice Prax —

Traducere de Valeriu Crișian

Familia Ventre era o familie foarte avută. Avea automobilul cel mai frumos și castelul cel mai splendid din întreg orașul.

Cu toate astea nu erau fericiți, ei o întristare le copleșea sufletul. Supărarea lor era că marchizul și marchisa Larthuisière nici când nu i-a invitat la prânz. Aproape întreaga elita din Fontage-sur-Coire a fost invitată la prânz odată, sau de două ori. Familia sărăcită Comillac, Crandollese, cea cu simțeminte republicane, ba ce e mai mult și familia Mélinaise, care oare-când venise în neînțelegere cu poliția, cu un cuvânt toți prânzeau acolo odată cel puțin pe an, numai familia Ventre nu.

Md-me Ventre avea o educație superioară. Mr. Ventre era un bărbat vesel, un vânător bun și un călăreț isteț. Cu un cuvânt n'aveau nici un cusur, doar numai numele și titlul. Pentru a-ștea apoi s'a decis marchizul Larthuisière, să nu-i invite nicicând. Se temea, că îl vor râde, dacă vor ceti prin foi, că a avut la prânz și oameni cu nume ca acesta.

Prietenele md-me Ventre să înțelege că se bucurau. Și dacă Martia o cercetau, o întrebau:

Ei bine, iubită prietenă, pentru ce nu mergeți nici când la Larthuisière?

Iar Mélinaise adause:

împotriva noastră, — dacă nu ni-s'ar tăgădui nici nouă acelaș drept de existență ca popor la care râvnește și maghiarul, — fără îndoială că s'ar putea schimba multe și în sentimentele popoarelor nemaghiare... Dar așa ceva n'am avut dela stăpânirile maghiare de până acuma, n'am avut nici dela ultimul guvern al „muncii” sau al *muncilor* și probabil că nu vom avea nici dela un viitor guvern, câtă vreme ele vor fi date tot numai de pătura suprapusă, ce nu se va abate cu una cu două, în tot cazul nu de bună voie, din căile șovinismului.

De altfel, vorba cu „schimbarea domnilor...” e vorbă românească. Bucurie n'avem. Nădejde însă nu ne părăsesc, câtă vreme nu ne părăsește încrederea în dreptatea cauzei noastre, și în vrednicia neamului de a o duce la isbândă. Ne uităm în urma celui ce se duce și în calea celui ce vine, cu aceeaș hotărîre de a ne apăra existența și drepturile noastre naționale, cu hotărîrea și cu neînfricarea ce ne-au lăsat strămoșii ca cea din urmă și cea mai prețioasă moștenire.

## INTERNE

### Convocarea delegațiilor din Austria.

Din Viena primim știrea că, Dobernigg președintele delegațiilor austriace, după Paști, va convoca ședința plenară a delegațiilor. Scopul convocării delegațiilor e prelungirea provizoriului bugetului comun.

\*

**Situația în Bosnia.** Incercările coaliției sârbo-croate de a câștiga pentru *trialism* partidele politice din Dalmația, Bosnia și Herțegovina au succes în parte. Și că n'au reușit în total, aceasta e ușor de înțeles: Când unii se răsvrătesc e o bună ocazie ca ceilalți să câștige dragostea stăpânului amenințat. Calculul acesta l-au făcut și sârbii din Bosnia, cărora li se pare că unindu-se slavii din sudul Monarhiei rolul lor ar fi redus și interesele lor de tot felul ar pierde. În dieta provincială din Bosnia partidul unit croato-mohamedan a prezentat, în legătură cu demonstrațiunile din Croația, un proiect de rezoluție prin care condamnă regimul din Croația și își exprimă dorința ca aspirațiunile croaților să se realizeze cât mai curând.

Sârbii n'au primit această hotărîre ci au prezentat un alt proiect de rezoluție, prin care condamnă tendințele *trialiste* ale croaților. Pressa croată s'a ocupat pe larg de această atitudine a sârbilor din Bosnia, arătând, că ei lucrează contra propriilor interese. Sârbii răspund că în noua situație elementul sârb, prin unirea ținuturilor croate, ar ajunge în minoritate și ar pierde mult și pe terenul economic. Croații ar avea rolul de conducători în Dalmația și Bosnia, ceea ce sârbii nu pot admite.

Economiceste nici croații nu stau așa bine ca sârbii să poată câștiga ceva dela ei pe acest teren. E în interesul lor prin urmare să se alăture unui stat cu o economie mai dezvoltată decât a lor.

\*

Ministrul comun de finanțe cavalier Bilinski în prezența mareșalului campestru Potiorek a continuat ieri tratativele cu membrii dietei provinciale din Bosnia. Membrii dietei au prezentat ministrului comun de finanțe în formă de răspuns un memorandum care cuprinde toate pretenziunile dietei provinciale croate. Ei și-au exprimat cu această ocazie speranța, că ministrul va merge în Bosnia pentru a cunoaște mai de aproape situația și astfel să contribuie ca dieta să-și câștige posibilitatea de muncă.

\*

**Audiențe la M. Sa monarhul.** Acum după ce contele Khuen Héderváry și-a terminat cu succes... alergările politice dintre Budapesta și Viena, aceste alergări s'au pornit și mai cu zor.

Zilnic sunt anunțați noi politicieni desemnați a încerca drumul spre Viena. Din loc competent se anunță, că M. Sa va chema la Viena și pe contele Tisza și contele Ludovic Láng.

În legătură cu apropiatele audiențe la M. Sa ale politicianilor maghiari „Neue Freie Presse” anunță, că acești politicieni vor avea ocazia a se convinge, că niciodată n'a fost vorbă de o acțiune contra contelui Khuen Héderváry pe tema reformelor militare, ci exclusiv despre apărarea intereselor comune ale monarhiei. Din potrivă, contele Khuen se bucură în Viena de multe simpatii.

După „Neues Wiener Tagblatt” M. Sa va ține seamă numai de opiniile 67-iștilor, ale președinților celor două camere și ale următorilor politicieni: Láng, Tisza, Andrassy, Széll și Zichy.

\*

**Atitudinea guvernului austriac față de situația politică din Ungaria.** Ziarul „Neues Wiener Tagblatt” primește din cercuri parlamentare austriace bineinformate următoarea știre, care incontestabil reoglindește atitudinea guvernului austriac față de situația politică actuală din Ungaria.

Greșesc foarte mult aceia, cari cred că, criza ministerială care a izbucnit în Ungaria ar fi și o criză firească a reformei militare. Criza de guvern din Ungaria absolut nu alterează convențiunile dintre amândouă guvernele făcute cu aprobarea miniștrilor comuni. Aceste convențiuni vor menține neschimbate și pe mai departe și ele se vor realiza pe deplin în proiectul prezentat ambelor parlamente. Dreptaceea criza de guvern din Ungaria nu atinge de loc acest proiect de lege.

Se năzuște într'acolo că, criza de guvern din Ungaria pe lângă menținerea nevătămată a partidului național al muncii, să se rezolve prin astfel de bărbați de stat, cari aparțin acestui partid, care s'a solidarizat cu proiectele militare.

Un cabinet *coalitionist*, în care să fie reprezentat și vre-un partid din opoziție, nu a fost luat în combinație.

În prezent soarta crizei reformei militare nu este legată de criza de guvern din Ungaria. Programul reformei militare rămâne acelaș, ca și cel de până acuma, așa, după cum el a fost stabilit cu aprobarea ambelor guverne. Reforma militară va fi depusă neschimbată la ordinea zilei atât a Reichsratului din Austria, cât și a parlamentului ungar.

În Austria programul acesta va trebui desbătut după întâia cetire și apoi predat comisiei respective, iar în Ungaria el va trebui desbătut după a doua cetire.

Dacă s'ar dovedi, că rezolvirea parlamentară a proiectului de lege ar zădărnici rezolvirea în timpul completării din 1912 a armatei, numai în acest caz va trebui a-se recurge la *mijloace auxiliare* în interesul continuității completării armatei, care în anul acesta va consta în câștigarea numărului necesar de soldați. Însă deocamdată reforma militară va fi desbătută neschimbată de către amândouă parlamentele.

\*

### Sosirea moștenitorului de tron la Viena.

În Viena sosirea arhiducelui Francisc Ferdinand este așteptată cu mult interes. Suntem informați, că azi seară moștenitorul tronului va sosi în Viena și se crede, că mâine, joi, el se va prezenta în audiență la M. Sa monarhul. Moștenitorul tronului pune mare pond pe aceea, că viitorul guvern ungar să ia în programul său realizarea obligatoare a sufragiului universal.

Se poate afirma cu siguranță, că maxima contelui Khuen s'a schimbat: calea spre dreptul electoral nu duce prin reforma militară, ci prin dreptul electoral la reforma militară, eventual la numai un provizoriu scurt.

— Da zău! Veniți odată! Ști, acolo îți poți petrece foarte bine! Marchisa e foarte afabilă. Și întreagă împrejurimea e acolo.

Și încontinuu le vorbea tot de familia Larthuisière, despre balul cel vor da, despre ultimul dîneu etc.

Mdmé Ventré a plecat puțin capul și le-a răspuns cu blîndeță:

— Noi umblăm foarte puțin pe afară... Bărbatul meu urăște societatea...

Dar seara i-a zis bărbatul:

\*

Mr. Ventré într'o zi s'a întors la Paris cu trenul de 4 după prînz.

— Ce e de ai așa voie? — îl întâmpină soția.

— Ei ce să fie? Par'că vîd, ce mai fețe a schimba md-me Mélinais, când ne-a vedea astă-seară! și md-me Grandelles, cea cu nasu aquilin...

— Nu te-înțeleg.

— Dar eu mă înțeleg. Așa-e, că nu mă înșel, pare-mi-se astă-seară e balul familiei Larthuisière?

— Da.

— Atunci suntem în rînd. Și noi vom fi acolo.

— Cum, cum? Ne-au invitat? Și tu nu mi-ai spus nimica!

— Ventre a surăs.

— Nu ne-au invitat. Noi ne invităm.

— Ești nebun? Ce te-a ajuns André? Ce înseamnă asta?

— M'am săturat de aluziile sarcastice, pe cari trebuie să le aud, fiind-că Larthuisière nu ne invită. Ca să le pun capăt acestora, îți spun, că astăzi vom lua masa la ei. Schimbă-ți toaleta și i-ai collierul de perle, ce ți-l'am luat ieri la rue de la Paix.

Md-me Ventré s'a îmbrăcat și i-a zis:

André — spune-mi ce vrei? Doar nu putem merge neînvingați!

— Ba da — îi răspunde. — De altcum suntem invitați, deși de fapt nu suntem chemați. Aici e biletul de invitare.

Și i-a arătat un bilet, pe care după etichetă era tipărit, că fam. Larthuisière vă vede cu plăcere... pe d. și d-na la... oare, la prînz. Numele și datul era scris cu mașina, cu litere de o culoare violetă.

— Nu înțeleg, — îi zise femeia — mă ții nebună!

— O nu, numai vreau, ca în viitor să nu te mai deosească. Și noi vom lua parte la dîneul de astă seară.

Așa e, că nu te vei mira?

— Nu — răspunde md-me Ventré.

— Astfel îți spun totul.

— Ieri, trecând pe o stradă din Faubourg.

— Saint-Germain, în vitrina unui sculptor a văzut biletul de intrare. A intrat în prăvălie, a cumpărat mai multe obiecte de artă și mai pe urmă a cerut biletul din vitrină.

— Acest bilet astăseară va fi în buzunarul meu — zise el. — Dacă Larthuisière s'ar mira de prezența noastră, atunci îi întind biletul de invitare. Dar nu te teme, nu vor zice nimic. Vor crede că secretarul mi-l'a trimis din greșală. Asta e totul...

— Bine! — zise femeia.

\*

Era la șapte și jumătate seara, când s'a oprit automobilul lui Ventré înaintea castelului lui Larthuisière. Lacheul în livrea roșie le-a deschis ușa și le-a înșinat numele:

— Mr. și md-me Ventré!

Printre cei prezenți s'a auzit un murmur ușor...

Marchisa și marchisul i-a întâmpinat.

— Ah femeie, — zise md-me Ventré — așa e, că n'ai crezut, ca astă-seară să venim și noi. Afabila d-voastră invitare numai azi, la patru ore am primit-o...

— Da! E adevărat — zise într'aceea d-l Ventré.

Marchisa sta mirată, dar marchisul a zis:

— Cum, cum? Numai astăzi după amiază? Doar eu am pus-o la postă de vre-o zece zile!

— Da, iarăși poșta e de vină, ca de regulă — mormăi într'un ton domol d-na Ventré.

# Ziaristii

La frumoasa serată de duminică seara, în care s'a afirmat, în chip atât de mișcător, crezul unirii românești pentru îndeplinirea idealului național, un orator și-a adus aminte și de noi ziaristii.

În cuvinte pline de o caldă și sinceră simpatie pentru noi d. Caius Brediceanu a redat povestea de cele mai multeori întărită a celor cari muncesc la opera de întărire a forțelor naționale ce o îndeplinesc presa română de dincoace de munți, închinând paharul pentru ea.

Mulțumind vrednicului fiu al neuitatului Brediceanu pentru această frumoasă atenție și pentru cuvintele atât de bune la adresa noastră a ziaristilor, ne vom încerca să face cu această ocazie, în loc de răspuns, câteva observări, dela această tribună.

A mai înzista asupra însemnătății ziaristului în viața națională, înseamnă a te ocupa de banalități. Dacă la popoarele stăpâne pe viața lor, presa este considerată ca a patra putere în stat, cine se poate înbăta de imensul rol al presei în viața unui popor subjugat, cum este al nostru, trăind într-o țară în care toate forțele publice susținute cu banul său, dela parlament și ministri până la ultimul jandarm, sunt forțele lui?

Dar presa și deci ziaristul ca orice factor social nu este scutită de o contra influență din partea societății.

Ziaristul acționează asupra publicului prin răspândire de idei și prin trezire de sentimente. Pe deoparte *el luminează mintea*, pe altă parte *formează sufletul* cetitorilor săi.

Iar bogăția de idei ca și elementul educativ îl găsește în atmosfera intelectuală și morală a epocii sale.

Caracterul intelectual al unei epocii îl formează marile personalități, care prin talentul lor impun vremii o anumită ideologie.

Când ziaristul este un Barit, un Eliade, un Kogălniceanu, un Iorga, atunci el însuși este un factor de elaborare a ideilor conform cu necesitățile neamului. Dar asemenea personalități cari se ivesc în presă mai ales în momentele de începuturi culturale când diversele activități sunt încă prea reduse pentru a satisface toată puterea lor de muncă, sunt din ce în ce mai rare astăzi, când munca de specialitate a devenit deosebit de intensă spre a le putea absorbi toată atențiunea.

Astfel ca ziaristul de astăzi în domeniul *ideilor*, suferă de cele mai multe ori, prestigiul personalităților din fruntea vieții culturale și politice a neamului lor și tot astfel sub raportul educativ, caracterul moral al unei epocii îl formează atitudinea și faptele personalităților hotărâtoare în epoca sa.

Dacă gândirile elaborate în operele de artă sau de cugetare care se impun prin prestigiul talentului, sunt gândiri conforme cu interesele vitale ale neamului, ele se pot găsi în opera de popularizare, de propagare fărămă cu fărămă, zi cu zi a ziaristului.

Dacă preocupările persoanelor care se impun prin prestigiul capacității și a autorității lor sunt preocupări de jertfă a an-

bițiilor lor, de muncă devotată în favoarea neamului lor, ele de asemenea se vor răsfrânge în opera ziaristului.

Intr-o societate unde devotamentul pentru idealul național, jertfa, iubirea de neam, abnegația sunt la ordinea zilei printre cei care au rolul de îndrumători, presa va fi un factor educător de primul rang.

Acolo însă, unde preocupări de alt ordin provoacă o atmosferă de ură, de dușmănie între frați, ziaristul rareori poate să nu răsfrângă icoana turbure a mediului în care trăiește.

Dacă ziaristii de acum înainte vor avea fericirea de a trimite cuvântul de pace și de frăție în toate satele și colibe, cum a spus d. C. Stere, aceasta se va datori în primul rând frunțărilor intelectuali și politici ai acestui neam, cari au știut să puie mai presus de toate neplăcerile lor și de preocupările de amor propriu, interesul național și nevoia de solidaritate a neamului lor...

Astfel în acest moment, când abnegația celor mari vorbește atât de sus, anonimii, și obscurii muncitori cari făuresc de multe ori cu prețul celor mai scumpi ani ai tinereții și cu ruina sănătății lor opera de trezire, de desvoltare și de întărire sufletească a neamului lor, rămân bucuroși în umbră astăzi, când față de modesta lumină a năzuințelor lor, strălucește soarele unei biruințe ca aceia ce au reputat-o frunțașii neamului zilele acestea asupra lor însuși.

Și dacă în fața unei asemenea biruințe rolul nostru modest nu a fost uitat, aceasta este încă o dovadă, de spiritul ce însuflețește pe actualii conducători ai acestui popor pentru care încă odată mulțumim din toată inima.

## EXTERNE

**Dispensarea lui Tscharikow de postul său de ambasador al Rusiei în Constantinopole.** O telegramă din Petersburg anunță: Tscharikow, ambasadorul Rusiei în Constantinopole a fost dispensat de postul său și numit senator.

Această știre este una din cele mai însemnate evenimente politice, din timpul de acum. Tscharikow a fost unul din cei mai activi diplomați ai Rusiei în Balcan și încă cu mulți ani înainte îi mersese vestea că și-a pus toate puterile contra tendințelor Austro-Ungariei în Balcan. La el — se zice — să afla firul tuturor mișcărilor din timpul din urmă a elementelor balcanice contra Austro-Ungariei. Dispensarea lui de postul său de ambasador în Constantinopole înseamnă o schimbare a politicii Rusiei din Balcan. Poate ne succesele sale din timpul din urmă să fie cauza dispensării sale. El a fost denumit de ambasador la Constantinopole în 1909 și dela început deja n'a corespuns speranțelor puse în el și influența Rusiei în Constantinopole n'a putut-o ridica nici decum la o valoare. Ca politician era un slavofil însuflețit și numirea lui ca ambasador la Constantinopole a fost o îmbărbătare pentru toate cercurile panslaviste la o nouă muncă febrilă. Este fără îndoială, că el ca ambasador la Constantinopole a încercat să încălcească itele intențiunilor de pace ale Austro-Ungariei în Balcan.

**Revoluția din Mexico.** După o știre din New-york, trupele guvernului provăzute cu mitralieze au bătut un grup de 800 revoluționari. Dintre revoluționari 200 au fost prinși. În 9 martie la Gomez Palacio s'a dat o luptă în care revoluționarii după ce au pierdut 150 oameni au fugit.

**Intre Italia și Germania.** Ziarul „Tribuna“ din Roma relevând că s'a desmintit deja straniul svon adus la cunoștința camerei de către d. Chiesa

după care Germania s'ar fi gândind la ocuparea Tripolitaniei și Cyrenaicei, dacă Italia nu s'ar fi grăbit să realizeze un fapt îndeplinit, exprimă convingerea, că prima desmintire trebuia să fie de ajuns pentru a distruge aceste svonuri dar câteva ziare streine stăruind a le comenta, adăogă, că nimeni în Italia unde lealitatea Germaniei este bine cunoscută, nu a dat niciodată cel mai mic crezământ și nu putem decât să exprimăm cea mai mare mirare, că o legendă care în Italia nu se poate califica decât de absurdă sau de ridiculă, poate fi obiectul unei discuțiuni.

**Războiul civil în Mexico.** Reprezentantul diplomatic mexican la Viena a primit marți următoarea telegramă:

Situația de prezinte e mai bună.

Străinii sunt scutiți contra unor eventuale atacuri.

Aderenții conducătorului rebel, Zapata, cari se recrutează din armata revoluționară de mai înainte și cari au cauzat în urma organizației lor, multe neplăceri guvernului, sunt deja încunjurați de armata credincioasă guvernului. Ajutantul lui Zapata, Salgado a fost prins și fusilat. Aderenții lui Vasquez Gomez în nordul republicii sunt deja resfirați pe teritoriul mexican și-și pot câștiga alimente numai de pe teritoriul Statelor-Unite.

Ei continuă campania de presă și recurg la intervetirea faptelor și răspândirea de neadevăruri fără nici o considerare, că prin aceasta s'ar cauza complicații periculoase internaționale. Din aceasta se vede foarte bine, ce fel de mexicani sunt revoluționarii. Guvernul va pune capăt în scurt timp campaniei de presă și apoi, se crede, că și turburările din nord se vor liniști.

**Puterile și Creta.** De când cu mobilizarea flotei turcești din cauza războiului cu Italia, situația elementului musulman din Creta s'a înrăutățit foarte mult. Așa numiții „palicari“ greci se dedau la tot felul de asasinat, sperând, că prin asemenea banditisme vor putea îndupleca puterile, ca să-i alipească de Grecia.

Sezisate de către poartă puterile protectoare au înștiințat-o, că decisiunea lor este imunabilă orice ar face cretanii, că ele adevărat vor menține cu toată hotărârea „statu quo“-ul.

Dacă asasinatele muzulmanilor continuă împotriva protestărilor consulilor celor trei puteri, acestea se vor vedea necesitate de a ocupa militărește Creta.

Cu mijloacele de banditism cu care guvernul autonom al Cretei crede că va ajunge să-și îndeplinească scopul, va putea aștepta încă mult timp o schimbare a situațiunii în sensul dorit.

**Bugetul flotei engleze.** Din Londra se anunță: Bugetul flotei pe anul 1912/13 a fost publicat marți seara. El arată o sumă de 44,085,400 fonți șterlingi față cu 44,392,500 fonți șterlingi din anul 1911/12.

În programul flotei sunt luate noi zidiri de vase de război: 4 cuirasate mari, 8 crucișătoare ușoare, 20 de vase distrugătoare de torpedo și un număr mare de vase submarine și alte vase ajutoare. Contingentul marinarilor va fi urcat cu 2000. În esopoul bugetar al flotei lordul-admiral Churchill a declarat, că acest program bugetar s'a făcut presupunându-se, că celelalte puteri maritime nu-și vor mări bugetul flotelor lor.

**Din Turcia. Situația partidelor.** Alegerile au început. Primele rezultate anunță o înfrângere desăvârșită a opoziției. Șeful așa numitei entente (înțelegere) liberale, care a provocat dizolvarea camerei prin obstrucția ce o făcea acum trei luni de zile a fost bătut cu o majoritate zdrobitoare de candidatul unionist. Se așteaptă cât de curând căderea celorlalți candidați a lui Busseos care a candidat la Zmirna părăsind circumscripția în care se alege anul trecut.

Un alt deputat grec anume Cozmidis Efendi anunță intenția de a părăsi politica. Astfel elementul reacționar reprezentat prin greci, care nu pot uita vremile de dinaintea constituției, când stăpâneau prin teroare și prin samavolnicie administrativă viața națională a elementelor creștine din imperiu, și prin grupul înțelegerii liberale care își ascundea intențiile sale de restaurare a regimului roș sub haina unui pretins democratism, și-au pierdut tot terenul în fața poporului. Noua cameră, precum se anunță din primele rezultate va aparține în covârșitoarea ei majoritate comitetului juneture.

## Biblioteca populară a Asociațiunii

În „Gazeta Transilvaniei” într'un articol de fond se atrage luarea aminte asupra pierderii ce ar îndura cultura și progresul poporului nostru, dacă biblioteca populară a Astei ar trebui să înceteze din lipsă de membrii ajutători. Primejdia aceasta ne amenință din cauza, că membrii nu primesc toate broșurile. Pe cum se vede această plângere e generală și am remarcat-o și eu. Pricina cred că nu e administrația bibliotecii, ci posta satelor, cu totul defectuoasă. Satele ca și orașele sunt inundate de liste de prețuri, cataloage etc. pe cari inmanuatorii au învățat, că le pot și arunca, fără nici o pagubă, și ei nu prea știu face alegere. În cazul cel mai puțin rău, le rețin pe seama lor.

Într'un pachet se pot trimite broșurile numai unde sunt cel puțin 30 membrii, dar acesta e un caz relativ mai rar. Nu în orice comună poți găsi 30 membri ajutători. Aș propune, ca acolo, unde se pierd broșurile și sunt mai puțini membri, administrația să dispună ca broșurile pentru fiecare sat să fie împachetate deosebit, pe pachet să se scrie numele satului și toate aceste pachete pentru satele unui despărțământ să fie trimise la centrul despărțământului într'un pachet mai mare, sau în mai multe centre a despărțământului, după împrejurări și numărul membrilor. Toate foile noastre ar lua știre despre apariția unei broșuri noi și atunci preoții sau învățătorii, sau alte persoane încredite, mergând la oraș ocazional (la târgul săptămânal) ar lua pachetul și le-ar împărți la membri în biserică în proxima duminică. Broșurile și așa nu sunt legate de timp.

Ce privește conținutul broșurilor, observ, că broșurile despre economie, însoțiri, despre scopurile Astei, etc., trebuie să le privim, pentru imensa majoritate a membrilor ajutători, mai mult ca niște hâpuri, cari sunt de lipsă, dar se înghit mai cu greu și deci numărul lor să se reducă la minimum posibil, ca să nu stricăm stomacul cetitorilor. Ele mai trebuie să fie scurte și pe înțeles, fără teorii multe și îndrumări practice pe cari plugarul nostru nu le va învăța niciodată din carte, ci din văzute și mai ales din experiența altora. Scopul acestor hâpuri nu poate fi decât pregătirea terenului pentru cei ce vor să înfăptuiască teoriile, să facă tovărășii, să introducă o economie mai rațională, mașini agricole, rami noi de economie, cari toate se pot introduce numai intuitiv, în practică și nu prin broșuri. De geaba vom descrie în o astfel de broșură mașinile agricole folositoare, căci țărănul nici se va îndemna să le cumpere, dar nici nu are mijloacele de lipsă.

Iar pentru pregătirea terenului nu există lucrări mai potrivite ca povestirile regretatului I. Pop Reteganu, cari pe lângă farmecul ce-l au pentru țărăn, fiind luate chiar din viața lui, sunt de mare însemnătate, fiindcă se învârt totdeauna pe lângă chestii economice și sociale. Sunt și cele mai potrivite pentru prelegeri populare, șezători etc. De aceea cred, că ar fi bine să se mai tipărească ceva din prețioasele lucrări ale acestui scriitor al poporului, mai ales că Asociațiunea le are la dispoziție și în schimb să imputineze hâpurile, căci sunt prea multe cinci din zece broșuri pe a. 1912 (după prospectul publicat).

Pun mai departe chestia, că oare n'ar fi bine, că la fiecare broșură, vr'o patru pagini la sfârșit să fie menite unui soi de răvaș, de reviste, în care să se publice întâmplările mai însemnate din lume, și mai ales cele referitoare la poporul nostru, știri vrednice să fie cunoscute, pilde vrednice de amăn, cum e legământul unor comune de a se obișnui de la beaturi pe mai mulți ani și altele, culesse din presa noastră. Aceste reviste ar fi foarte potrivite să pregătească cetitori și abonați pentru gazetele populare, la cari ar fi îndrumați cetitorii, cari ar dori să știe mai multe. Dar și pentru cei ce citesc gazete își au însemnătatea lor, căci atrag astfel mai bine luarea aminte, pe când în gazete se pot vedea neluate în samă în normarul de știri mărunte.

I. Corbu.

## Știri politice din Viena

Situația în parlamentul austriac. Fantasiile maghiare.

Se poate lua deja ca sigur, să sesiunea dinainte de s. Paști a parlamentului austriac se va sfârși fără nici un rezultat pozitiv. Debaterea va decurge săptămâni dealungul fără de a se putea ajunge la vre-un rezultat învederat. Până la feriele de Paști vor avea loc numai primele cetiri a proiectelor de legi fără de a se da vre-o ocaziune pentru votări decizatoare. De sine înțeles, că nu este eschis, că prin vre-un incident situația să sufere vre-o schimbare neașteptată. Cât de ușor se poate întâmpla așa ceva a arătat și împrejurarea, că prin o majoritate accidentală s'a decis deschiderea debaterii asupra răspunsului dat de guvern la o interpelație, în care a fost criticată ținuta guvernului față cu finansarea fabricii austriace de de arme, societate pe acții. Se afirmă, că fără de a se ocupa mai de aproape cu corectitatea sau necorectitatea ținutei guvernului în chestia aceasta, cu interpelația aceasta s'a întreprins un atac, cu intenția de a zgudui poziția cabinetului și de a ajuta străduințele, cari țintesc la o reconstruire, la o parlamentarizare a ministeriului și cari în timpul din urmă dispăruseră dela suprafață. Personalitățile și cercurile, cari sperază că cabinetul Stürggh va face loc deja după feriele de Paști unui altuia, contează, că criza în chestia reformei militare, care a cauzat dimisionarea guvernului ungar, nu rămâne fără influință și asupra compunerii și susținerii a ministeriului austriac.

De interes sunt atacurile din partea maghiarilor, cari s'au ivit la suprafață, contra ministrului de război Aussenberg și au tendența pe față de a esopera dimisionarea șefului de prezinte dela comandamentul armatei. Machinațiunile aceste ale presei la orice caz au scopul să pregătească pe conducătorii partidelor maghiare, cari în zilele următoare vor merge în audiență la M. S. monarhul și să le dea ocaziune acestora de a pretinde înainte de toate dimisionarea ministrului de război, care este în mod sistematic tîmbrat de un dușman al Ungariei, deși el în chestia reformei militare și-a împlinit numai datorința, când a declarat de neacceptabile pretensiunile prezentate de contele Khuen-Häderváry din încredințarea partidului konservativ.

Deoarece se știe că în urma întrepunerii lui Aussenberg pentru drepturile majestatiche militare ale coroanei, M. S. Sa împăratul nicidecum nu se poate decide la sacrificarea persoanei ministrului de război, s'au inventat tot felul de povești îngrozitoare și cari le-au răspândit cu scopul de a submina poziția ministrului de război. În privința aceasta s'a distins îndeosebi corespondentul unui ziar jidano-liberal din Berlin, care trecea de un mare aderent al contelui Aerenthal și care în mania lui oarbă de a se amesteca în toate, scurt înainte de moartea ministrului de externe s'a făcut vinovat de o pervertire dură a faptelor, prin ce oficiul de externe s'a văzut constrâns de a-l desavua aproape brusc pe omul său jurnalistic de încredere, folosit de altcum foarte multilateral. Din eroarea acestui jurnalist plin de fantasmă a ieșit și știrea despre proiectul unui plan militar de abădată: „Intrarea armatei în Ungaria”, pregătit de cav. Aussenberg.

Se știe foarte bine în cercurile militare din Viena, că dacă se voia în serios să se facă ordine în Ungaria, nu era de lipsă intrarea armatei. A fost destul atunci numai trupa de sub comanda colonelului Fabriczius, ca deputații maghiari renitenți să recurgă la pacturi.

Viena 12 martie.

Austriacus.

## † Ion Borgia

De Horia Petra-Petrescu

Se desprimăvereză... Pe afară este cald. Cerul e albastru. Simțesti o prospătate prin vine. Ai vrea să salți, să cauți în gura mare, să gesticulezi — ca să-ți pui la probă puterea de vicață. Arborii dau semne de înviere; seva lor se răspândește în fiecare ram, fie el cât de depărtat de trunchi, fie el cât de mic...

Am simțit și eu chemarea asta la viață, am ieșit și eu pe afară, ca alții, mi-am scaldat și eu ochii în albastrul cerului, și când cercam să simțesc mai bine bunătața, misterul acestor daruri, de cari nu suntem vrednici — iată, o veste mi-a sguduit sufletul; *Ion Borgia e mort!*

Mort el? E o glumă proastă, da, de sigur, o glumă proastă! Il știam toți bine, sănătos, comunicativ, vesel, fericit. Il știam iubit de nevasta lui tânără, era doar căsătorit de câteva luni, iubit de frații săi, de mama sa, o venerabilă matronă română, iubit de noi toți, frații lui — da, frații lui, căci sentimentele tineretului românesc întreg n-au putut fi decât frățesti față de Ion Borgia. Și acum, ca din senin, vestea morții? O, nu!

Parcele sunt crude, sunt nedrepte de mulțori — firul vieții îl taie ele prea adesea fără să se răzgândească; dar acum? Să iai suflarea dintr-un pept tânăr, care *vrca* să trăiască, *vrca* să știe ce drept cuvânt ce este viața? Să hărăzești curiozității soartea de a trece de abia peste pragul unei căminici fericite, lui, care doria din tot sufletul o viață familiară cinstită, ca să poată fi sprijinul și mângâierea familiei întregi, să tragă o dungă mare, neagră, peste așteptările pline de fiori sfinți ale unei inimi tinere? Dar e nebunie! curată nebunie!

Îți vine să te răboiești cu soarta. Îți vine să-i strigi: „Dacă nu știi cum să dai după drept și dreptate, lasă altora cărma! Dacă n'ai suflet, nu cere să te slăvim! De ce dai florilor miros, de ce împrumuți câmpurilor verdeață ademenitoare, de ce dăruiești pasărilor glasuri măiestre, de ce ne dai tinerețe, de ce ne dai ochi — ca mai apoi să-ți bați joc de simțurile noastre și să ne ariți mîrea noastră neputințioasă?”

Stai cu pumnii încheștați de durere, îți mângâie buzele, ochii tăi lăcrămează, iar — drept ecou — primești răspuns, ca la „moartea lui Falgor”:

„Nu cerceta aceste legi,

Căci ești nebun de le înțelegi...”

Nebun! Da, inima mea, nebun! Oricât ai bătătu de tare, oricât ai cere tu dreptate și adevăr, oricât te-ai sbuciuma cu toată energia, de care ești capabil: „nu cerceta aceste legi!”

N'auzi clopotele de îngropare? N'auzi tropărele morții? În clipa, în care mâna mea scrie rândurile astea se pornește convoiul funebru, ca să petreacă la groapă pe Ion Borgia... Nu te mira, inima mea — e adevărul curat, în toată goliciunea lui stupidă... Creierul, care a gândit, fruntea, care s'a ținut ridicată, totdeauna, în văzul tuturor, căci n'a avut de ce să-i fie rușine, mâna, care a scris *numai* ce i-a dictat inima, mâna, care voia să mângâie în căzuicie curată, frunte și obraz iubit, pieptul, care a bătut românește — se pregătesc toate pentru calea de veci.

O, ce sfârșit brutal, lipsit de logică, lipsit de dreptate!

\*

Cine a fost Ion Borgia, de plânge sufletul meu și al atâtor altora, la moartea lui?

A fost un om. Rostiți cuvântul: om cu înțelegere nobilă, care se poate da cuvântului acestuia. Om — adică om întreg — om, care a știut ce însemnează a fi român în timpurile astea grele, cari le trăim. Un om, care și-a făcut datorita. Aște mult, foarte mult. Nu vedeți secăturile cum se calcă în picioare ce ar trebui să aibă ele mai stăru, conștiința curată, și-și duc serviciile la mează? Nu vedeți cum se năruie reputații de oameni cu treabă? Nu simțiți cum se răspândește ca o miază grețoasă hănuiala, intriga, ponegrirea?

De cel mort n'a putut să se atingă nimic. A fost unul din cei cu inimă curată, care și-a dat

„Să nu vinzi scump, dar să târguești ieftin”.

Acesta este secretul succesului nostru.

Cui îi trebuiesc dar  
**mobile frumoase, ieftine  
și bune**

Să cerceteze pe

**Székely és Réti**

fabricanți de mobile

**Marosvásárhely, Széchenyi tér nr. 47**

Chiar în interesul lui propriu.

**Alegere mare în trusouri pentru mirese.**

Vânzare în rate fără ridicare de preț.



obolul pentru înaintarea m-asinului, cu toată convingerea, acolo, unde credea, că o te de fapt — în stare să contribuie cu ceva. Și și-a dus la îndeplinire planurile cu conștiința împăcată, cu o modestie neobișnuită la noi, o modestie poate prea excesivă.

Modestia aceasta îl ridica, îi imprunuta o aureolă meritată. Modest ca om și ca scriitor. Modestia aceasta era țaria lui. Lauda adusă prestațiilor sale îl jignea chiar. Ochii lui, surisul sficios, feiorelnic din colțul gurii, ne spuneau: „Nu mă laudați! Imi pare bine că simțiți cu mine. Am scris ceea ce simteam. Nu insistați cu laudele. Ele ar rupe vâlul țesut de inima mea împrejurul operei scrise“.

Dușman al porniilor și aparițiilor brutale, ca scriitor — a fost și ca om același. Poeziile lui subtile, de o fineță feminină, cari reoglindează pace și doruri după viață curată, cu cerul senin — sunt o oglindă a vieții lui trăite, dacă se poate vorbi aici de o viață trăită.

E semnificativ, că a tradus „Ifigenia“ de Goethe în românește. Ifigenia lui Goethe este expresia tipică a blândetii, a umanității. Această preoteasă a zeiței Artemis, trăiește în mediul barbar din Taurida, răspândind blândete, curăție sufletească, subjugând pe schitul sălbatic cu glasul curat al inimei.

Și aceeași Ifigenie, câtă iubire de frate nutrea în pieptul ei, și cât de dornică era ea de pământul patriei iubite de Grecia!

Ion Borgia s'a știut transpune în rolul Ifigeniei, căci sufletul lui fremăta de durerea altora și traducând el paginile lui Goethe voia să transplante și la noi ceva din finețea, din blândetea sufletească, din omenescul ridicat deasupra micilor mizerii ale lumii acesteia.

Aceeaș notă etică frumoasă, superioară, întrinsecă oricărei adevărate opere de artă, l'a îndemnat să traducă și pe „Iuliu Cesar“ de Shakespeare din original, pentru publicul nostru.

Cât ar fi putut să mai scrie Ion Borgia, dacă n'ar fi fost răpit atât de repede din mijlocul nostru.

Imi aduc aminte de ceasurile petrecute în societatea lui. O plăcere sufletească! Observații subtile, juste, cunoștințe bogate literare, și pururea: bnnătatea personificată. Un ceas petrecut în atmosfera casei Borgia din Sibiu era totdeauna o recreație binevenită pentru suflet. Domnișoara *Eleanora Borgia*, sora, o traducătoare excelentă, d. *Ernil Borgia*, fratele, cunoscutul nostru, veselul Haralanb Călămăr, toți cei din casă plini de inimă românească, prietori, înțelegători a tot ce este bun și nobil.

Imi pare rău că nu pot scrie mai multe despre poezia originală a poetului mort. N'am colecția revistelor la îndemână. Modestia a dus-o atât de departe, încât nu și-a tipărit nici un volum de poezii, cu toate că avea poezii frumoase, perle de gândire și frumusețe. Se va îngriji cineva să umple golul, editând poeziile tipărite, și cele postume. De una sunt sigur: poeziile a-tea numai noblețe ne pot duce în suflet și noblețea aceasta e de dorit să prindă rădăcini cât mai adânci la noi.

Se desprimăvereză... Pe afară e cald și bine. Am făcut o plimbare pe promenăzile, cari încep să învie. Am ascultat glasul unei mierle. Cum se bucura că se apropie primăvara! Parcă se scutura și Brașovul din toropeală la glasul de chemare.

Cu sufletul nu pot să mă bucur acum. Va trebui mult până să se cicatrizeze rana. Durerea își înfige ghiarele, cari lasă urme adânci.

M'am întâlnit cu un prietin. Mă durea, dar a trebuit să-i spun și lui vestea.

A stat pe loc. Și-a lăsat capu'n pământ și a isbucnit:

— „Neamul nostru n'are noroc!“

— „Promisiunile cele mai frumoase le înmormântăm de cele mai multe ori“, am completat eu.

Apoi, deodată, am urmat:

— „Știi ce i-aș scrie pe mormânt?...“

„A fost numai inimă... Lui Shelley a lăsat

nevastă-sa și Byron să-i scrie latinește: „*Cor Cordium*“. (Inima inimelor). Lui Borgia i-aș săpa în piatră aste patru cuvinte: „A fost numai inimă...“

...Era atât de frumos pe afară cât timp povesteam eu cu prietinel meu..“

Brașov, 1912 martie 12 n.

## GLUMĂ

*Intr'un cerc se povestește, că în recentul duel ce a avut loc între doi cunoscuți, unul dintre adversari a tras în aer.*

— Scandal, exclamă Tânase, care a venit în ultimul moment. E timpul să se termine odată cu asemenea moravuri înapoiate.

## Situația politică în Ungaria

Arad, 13 martie n.

Miniștrii călătorește în locuri mai liniștite, căutând odihnă, membrii majorității se împrăștie pe la vetrele lor, cu sufletul „împăcat“ pentru „munca desinteresată“ depusă în „interesul“ țării și-a popoarelor ei.

O nesiguranță încordată și agitată caracterizează atmosfera fierbinte a situației politice. Evenimentul cel mai apropiat va avea loc mâine, joi, când președinții camerei și a casei magnaților vor fi primiți în audiență la M. Sa Monarhul. Audiența aceasta însă nu credem că va aduce vreo întorsătură în criza actuală.

De azi încolo, așa se vede, încep să se liniștească și valurile provocate de către partidul guvernamental din Ungaria în contra ministrului de războiu Auffenberg.

Faptul acesta încă este un episod provocat cu intențiunea de a abate atențiunea opiniei publice. În general majoritatea, împreună cu guvernul căzut desvoaltă o sforțare desperată cu scopul de a mari haosul și a îngrămădi momentele tulburătoare precum și de a zădărnici vederea limpede a crizei actuale. În scopul acesta se țes intrigi pe după culise, se așează mine și se întind curse.

Un interesant fenomen al situației politice actuale, e, că municipiile au început să lifereze, la poruncă, vot de încredere față de politica lui Khuen.

Acțiunea aceasta ridiculă va fi o încheiere vrednică a domniei de doi ani a partidului muncii, fiindcă faptul acesta dovedește pe deplin necesitatea schimbărei radicale a sistemului insuportabil de astăzi.

### Declarația lui Justh.

Ieri seară *Iul. Justh*, șeful partidului justhist, s-a reîntors în Budapesta dela moșia din Tornea. Seara el s'a prezentat la club și făcut tovarășilor lui de principii următoarea declarație:

— Partidul justist ține neclintit la atitudinea lui luată în contra reformei militare și va adera la provizoriul proiectat pentru un timp scurt. În timpul acesta reforma electorală poate fi pregătită chiar și pe baza cea mai radicală. Asupra reformei militare definitive va trebui să decidă parlamentul ales pe baza dreptului electoral radical. Oricare ar fi primul-ministru sau oricine va face parte din cabinet partidul va duce și în viitor lupta cea mai aprigă pentru sufragiul universal.

### Voci austriace.

Ziarul „Reichspost“ în numărul său de ieri se ocupă cu acțiunea pornită în contra ministrului de război Auffenberg și declară că „trebuie să se pună odată sfârșit acelei politice, care în orice moment amenință cu catastrofa pacea țării, conlucrarea cu ceilalți factori ai imperiului și liniștea acțiunii parlamentare. Desmintirea fostului ministru de război, Pitreich, publicată în ziare, a fost concepută într'o conferință la care au luat parte ministrul de război Auffenberg, fostul ministru de război Pitreich și generalul Bolfras, șeful cabinetului militar al M. Sale monarhului.“

„Știrea, că cu prilejul audienței din 28 februarie ministrul de războiu Auffenberg și șeful statului major Schemua au lăsat o scrisoare deschisă pe masa de scris a M. Sale monarhului, în care se declară, că în cazul dacă M. Sa va desaproba atitudinea lui Auffenberg, nici un general din armată nu va primi portofoliul ministerului de războiu — este lipsită de orice temei. E adevărat, spune numitul ziar, că acești doi militari înalți nu au lăsat nici o îndoială, că eventual ei vor trebui să demisioneze, însă e probabil și aceea, că această demisionare nu va trebui să urmeze“.

„E curios, spune „Reichspost“, că întreg aparatul semioficial este pus în mișcare în scopul unei acțiuni de subminare în contra lui Auffenberg, dar mai curios e, că „Agenția telegrafică ungurească“ a voit să transmită „Agenției telegrafice austriace“ știrea falsă, că ministrul de războiu Auffenberg și-a prezintat deja demisia...“

„... Dreptul parlamentului să stea de-asupra dreptului domnitorilor! Acesta era cântecul elegic al dinastiilor engleze și franceze și această lozincă s'a folosit și în Ungaria în anul 1899. Vechea oligarhie din parlamentul ungar voeste să-l facă pe domnitor un instrument neputincios al ei. Proiectul de rezoluție al contelui Khuen încă nu ținteste altceva decât, că pe împăratul și monarhia să-i poată supune ordinelor parlamentului ungar...“

Ungurii voesc să obțină, că în viitor să nu mai ajungă la putere un bărbat credincios împăratului, cum a fost baronul Fejervary, care să dea piept cu atacurile îndreptate în contra dispozițiunei de luptă a armatei... Iată deci, aceeaș dorință a ungarilor a voit s'o zădărnicească Auffenberg și iată pentruce atâta supărare în contra lui. Zădărnice însă, deoarece din cauza aceasta nici un ministru nu va cădea...“

„*Neue Freie Presse*“ scrie următoarele: „Criza din Ungaria nu poate să se sfârșească fără ca să se rezolve două chestii importante. Oricine ar fi primul-ministru — Khuen-Lukács ori altul, — el va trebui să garanteze, că în parlamentul ungar nu va începe iarăși jocul desert al votărilor nominale. Dar el va trebui să mai garanteze și aceea, că se va pune sfârșit crizei militare și, că armata va primi tot ce i se cere cu urgență“.

„În primul rând trebuie clarificată temeinic chestia, că ce măsură să se ia și atunci ușor se va putea găsi bărbatul, care este potrivit pentru această politică. E de observat, că agitația pornită în contra ministrului de războiu îngreuiază mult situația, deoarece în cazul acesta sunt atinse și drapeurile personale ale coroanei...“

Iar referitor la povestea planului lui Aufenberg referitor la intrarea armatei în Ungaria, numitul ziar scrie următoarele:

„Tendențele politice ale Austriei sunt îndreptate într'acolo, că în reforma militară să nu se facă modificări unilaterale. Iar din punct de vedere militar ministrul de războiu are datoria să se îngrijească, că în caz de primejdie de unde să-și ia soldați.“

În întreagă lumea grija aceasta se impune ministrului de războiu iar dacă faptul acesta în Ungaria este considerat ca o răscoală, atunci el e de atare, care se arată în lumina soarelui și pe care întreagă Austria îl aproabă. De bună seamă se vor mai găsi în Ungaria bărbați calmi și credincioși, cari din cauza proiectelor de rezoluții să nu voiască să împingă Ungaria și monarhia în criză“.

Fabrica de granit, syenit  
industrie de marmoră și  
ciselare de peatră a lui

# Iosif Nagy

Brașov, str. Fântânei Nr. 50.

primește și execută ori-și-ce fel de lucrări la clădiri, monumente mausoleuri în orice fel de stil. Liferează lucrări de marmoră pentru mobilaturi. În urma modernului aranjament de fabricație, prețuri ieftine. Din depozitul meu bogat de monumente, în care efectueșe vânzări în mare și în mic liferez colegilor de branșe și obiecte singuratiee, în prețul de fabrică.

# Litere — Arte — Științe

## Altă ortografie

de dr. Al. Bogdan

— Urmare —

XIV.

37. *într'*. Fonetic: într- = întru.

Greșit: întrun caz, într'al meu.

Corect: într'un caz, într'al meu, într'o casă, într'una și într'alta, într'acestea.

Fonetic: într-insul, într-însa, dintr-însa, într-una, într-altele.

Fantomatic: într'eg, (într-eg), într'e, dintr'e, într'eeau; într'u cât știu (Voința Națională dela 21 Ianuar 1912) = întreg, între, dintre, întreceau, întru cât știu.

38. *între-*: între-ai noștri, între-ale voastre (fonetic: într-ai noștri.)39. *la'*; Fonetic: la- = la.

Greșit: lanceput.

Corect: ca la începutul vremii.

Fonetic: ca la-nceputul vremii.

E mai bine să scrii în fraza aceasta, (evlavie) „e'n icoana căzută la altarului picioare“ astfel:

„la-a altarului picioare.“ Dar și mai bine — fără solecism! — „la-ale-altarului picioare.“

40. *a-* de ex. cu d'a-sila. Fonetic: cu d-a-sila; mai bine însă: cu de-a sila.40a *ca'*, de ex. ca'ntotdeauna (ca-ntotdeauna).41. *cu-*, *c'*. Fonetic: cū-, c- = cu.

Greșit: contreagă armata.

Corect: c'o'ntreagă armată.

Fonetic: c-o-ntreagă... cū-atîția ūamenī; cū-ai mei, cū-ai voștri etc.

Fără linioară: Cu oū și cu oțet.

42. *să-*, *s'*, fonetic; *să-*, *s-* = *să* (conjecție).

Greșit: so aducă.

Corect: s'o (=să o) aducă; s'aduc tot?

Fonetic: s-o aducă; s-aduc tot?

s-auzī zornetul de pintenī, s-o adore (Eminescu).

să-ī spele; să-ți cumpere etc.

Fără linioară: să se spele, să ne conducă, să ne-aducă etc.

43. *c'*, *-c-*, fonetic: *-c-*, *c-* = *că*.

Greșit: îți spun cam greșit.

Corect: îți spun, c'am greșit, par'c'ar fi fost.

Fonetic: c-am greșit, par-c-ar fi fost scris etc.

44. *ș'*, *ș-*, fonetic: *ș-* = *și*.

Greșit: șa mers mai departe.

Corect: ș'a mers...

Fonetic: ș-a mers..., ș-au desfătat..., ...căpitanulul ș-a doamnei, al mieu ș-al lei etc.

45. *nu-*, *n'*, fonetic: *nu-*, *n-* — *nu*.

Greșit: na avut, na-u avut.

Corect: n'a avut, n'au avut.

Fonetic: n-a bătut; n-ar mai fi pomană de tine; n-om, n-eți, n-or veni, n-aș, n-ai face etc.

nu-ī dā, nu-l trimete, să nu-ī alungați.

Fără linioară: nu le împrumutați, nu te lăsa; nu vă fie frică!

46. *ore-*, *or'*. Fonetic: orī-, or- = ore.

Se va trata în capitolul următor.

Aici am putea da poate numai acest exemplu: vre-una-două sau mai bine: vr'una-două Fonetic: orī-una-două, or'-una-două.

47. *-său-*, *-sa-*, *-sii*. Fonetic: -său-, -sa-, -si-, -s- = său, sa, sale ei (?)

-meu-, -mea-, -tău-, -ta.

Se va scrie: cumătrul meu, însă: cumătru-meu, tată-său, fiu-său, fică-sa, mamă-sa, ne-poată-sa.

Greșit: mame-sei.

Corect: mame-sii.

Fonetic: mame-si, „zicia fie-si-o răcūală“.

Pe acest *-si* mi-l explic astfel: (mamei) *sale* și (mamei) *ei* au produs forma hibridă *s-ei*, care se rostește *sii* (*un i*)

\*

Dl Sextil Pușcariu nu explică și forma aceasta în „Etymologisches Wörterbuch der rumä-

nischen Sprache“, ci numai pe drum. ar. mgl. -su în frate-su.

Eu aud -so: frate-so.

IV.

A. Accentul.

Accentul, — adică puterea, cu care rostești o vocală mai tare decât pe cealaltă, este, pelângă melodie, *suflul* limbii. Căci nu se poate închipi o limbă civilizată, care să fie vorbită fără diferențieri în *accent* ori fără acea nesecată felurime de șiruri de tonuri, cari alcătuiesc *melodia* frazei.

Fiecare cuvânt are accent. El, accentul, reprezintă dreptul de existență, de independență, al fiecărui cuvânt.

Și îndatăce -și pierde accentul, cuvântul este „anexat“ la altul. *mī* nu poate sta astfel în limbă, nici în cea scrisă, nici în cea vorbită. El se aneazează cuvântului *dă* ori *a* și se va zice: *dă-mī* și *mī-a*. Italianii și Spaniolii nimicesc chiar orice i-ar putea aduce aminte bietului *mī* de viața lui odinioară independentă și-l scriu fără linioară, cu desăvârșire încorporat: *Vi prego di rimandarmeli domani*. (După ortografia noastră am scrie *rimandarmeli*; noi fiind și în privința aceasta mai drepti și mai liberali).Fiind accentul un element lingvistic atât de important, și deoarece *fiecare* cuvânt are accent, chestiunea *scrierii* accentului — fie într-un sistem fonetic, fie într-unul etimologic — se poate dezlega numai prin alternativa aceasta: ori scrii *fiecare* cuvânt cu accent, ori nu scrii *niciun* accent, presupunând că fiecare cetitor cunoaște regula, că fiecare cuvânt *are* accent. Nici o singură limbă nu se scrie după felul întâi amintit. Dar cele mai multe limbi, chiar și acelea, ale căror reguli de accentuare sânt foarte greu de învățat (limba rusească!), nu au primit accentul între semnele lor ortografice. Nu-l întrebunțează nici Englezii, nici Nemții, nici Ungurii, nici Francezii.Il întrebunțează însă Italianii și Spaniolii, acesția mai mult decât ceilalți. Iar noi, cari *încă nu-l folosiam* până la 1904, l-am primit acum dela Italiani, cari scriu: *avrà*, *finì*, *dirò*, *là*, *svegliarà*, *sè* etc., întocmai cum scriem noi astăzi.Regula Academiei relativ la întrebunțarea accentului în ortografia românească este foarte simplă: „Se însemnează cu accent grav (') *vocala*“, care *sfârșește* un cuvânt, dacă este accentuată și nu are alt semn“. Din exemplele, cari urmează acestei reguli, înțelegem, că ea se aplică numai la cuvintele de mai multe silabe.De aceea este greșit să scrii astfel: *d'a scri*, *a ști*, *vrea*, *ceă adevărată*, *să dea*, *ce dă*, *să stea*, *a dă câteva pilde*, *stă*, *nu vă să zică*, *să iă*, cum găsim adeseori scris în revistele *Convorbiri Literare*, *Natura*, *Luceafărul*, în ziare, precum și chiar în articolele unor membri ai Academiei.Inundația de accente, recomandată de Academia, a adus în confuzie pe directorii revistelor, cari, acum, după ce se scăpaseră de „beția de cuvinte“, se molipsiseră de beția de accente și scriu încă și astăzi: *așă* dar, *cătvă* timp, *câteva* corpuri, *câtevā* ziceri, *lucraū* (lucraū), *vrednicā* de toată *laudā* etc. Exemplele acestea reclamă o mică explicare.În „Dicționarul ortografic“ găsim scris: *așă* (cu accent pe al doilea a). Prin urmare cuvântul *așă* se va scrie totdeauna *așă*. Însă în fraza „*Așă* dar plecați?“, al doilea a din cuvântul *așă* nu mai are accent; căci acesta trece asupra celui dintâiu a. Fraze se rostește astfel: *așă* dār plecați. Atunci? Ce ne facem cu regula, care zice, că numai *vocala* accentuată se scrie cu accent grav?Ori alt exemplu de acelaș fel: Cuvântul *deși* este scris în „Dicționar“ cu accent grav pe *i*. Dar în fraza: „*deși* cele mai multe...“, acelaș cuvânt „*deși*“ se accentuiază pe *e*. Vom pune atunci accent pe *i*, care *nu* este accentuat?

\* Cea „scrisă“ ori cea „rostită“?

Și astfel de cuvinte sânt foarte multe în limba noastră și mai ales în versuri ele sânt deosebit de capricioase și nu se supun nici unei reguli de accentuare, necum unei reguli, care este numai ortografică.

## Răsboiul italo-turc

Până azi nu se știe încă nimic pozitiv despre răspunsul guvernului italian la nota puterilor mediatore pentru pace.

Atâta e sigur însă, că Italia nu și-a schimbat atitudinea ei de până acum. Din cauza aceasta nu e sigur, dacă puterile vor să facă demersuri la Constantinopol. De altfel Poarta declarase mai de mult, că nu primește condițiunile puse de Italia și e probabil, că răspunsul ei va fi acelaș și acuma.

Între astfel de împrejurări Turcia a luat toate măsurile pentru apărarea Dardanelor. Ea a regulat nu numai forturile strămtorii, ci a așezat și mine de-alungul liniei forturilor.

### Insuccesul mijlocirilor pentru pace.

Constantinopol. — Un însemnat bărbat de stat turc a declarat corespondentului ziarului „Pester Lloyd“, că toate mijlocirile pentru pace ori de unde ar veni ele, pot fi considerate acum ca eşuate.

Turcii pot aștepta în liniște până ce sezonul cald va veni în ajutorul lor.

Se consideră de asemenea ca neîndoios, că italienii nu plănuiesc nici un atac în contra Dardanelor. Totuși dacă aceasta s'ar întâmpla, italienii nu vor înainta mai departe de canalul Tșanak.

\*

Londra. — Cercurile diplomatice declară, că Anglia nu are intențiunea de a face vre-un demers personal la Roma pentru a obține asigurări în scopul evitării de complicații în Turcia europeană și aziatică, și a dat chiar asigurări formale Italiei în acest senz.

### Italia să continue războiul.

Roma. — „Tribuna“ comentând demersul ambasadiorilor a cinei puteri, zice că Italia va face bine să continue cu energie operațiunile războiului. E de trebuință ca publicul și presa italiană să nu conceapă pentru negocierile diplomatice în curs, nici încredere peste măsură nici prevederi prea practice.

### Acordul franco-german.

Constantinopol. — Ziarul „Jeun Turc“ primește din Berlin o telegramă prin care se anunță, că un acord s'a stabilit între Franța și Germania în senzul de a sta în expectativă față de demersurile de mediatie ale puterilor.

Cele două puteri vor interveni însă, de îndată ce se va aduce o atingere a drepturilor Turciei, într'u cât sunt hotărâte să respecte aceste drepturi.

\*

Acelas ziar este informat, că puterile au dat a înțelege Italiei, că nu vor tolera cu nici un preț blocarea Dardanelor.

### Non atac turcesc la Ainzara.

Constantinopol. Ministrul de război publică o telegramă a comandantului din Tripolis, după care în ziua de 23 febr. turcii au atacat Ainzara, au distrus liniile telefonice, au luat cu dâșii firele și aparatele telefonice și ucisă un mare număr de vite.

### Suveranitatea Italiei asupra Libiei.

Roma. — Ziarul „Tribuna“ publică un articol relevând contrazicerea presei, care de o parte

Licitație concesionată de  
autorități și desfacere de  
prăvălie a văduvei : : :

**inokai Tóth Lajos**  
**ARAD, Józseffőherceg** út  
(vis-à-vis de casa orașului).

Se află totfelul de stoffe  
pentru haine bărbățești

face să reiasă lipsa încă în război a unui fapt împlinit, care să justifice intervenirea în favoarea păcii, de altă parte ori de câte ori Italia dă Turciei câte o rană penibilă în marea Roșie ori Mediterană-orientală, ridică în favoarea Turciei protestări cu intențiuni protejtoare.

Nimeni nu se mai poate îndoi, că Libia este cu desăvârșire perdută pentru Turcia și sfârșitul războiului, ori cât de lung ar fi el, nu poate fi decât afirmarea definitivă a suveranității italiene în Libia.

Puterile neutrale ar trebui să vadă, că Turcia stăruind a menține starea de război în mod nefolositor pentru ea înasfăși și cu primejdii pentru celelalte țări, reprezintă un turburător îndărătnic al păcii, în contra căruia este legitimă adoptarea de măsuri, cari să-l aducă la rațiune prin sfaturi sau prin somațiuni.

**Înteruperea telegrafului Constantinopol-Smirna.**

Constantinopol. — Comunicațiunile telegrafice între Constantinopol și Smirna au fost întrerupte ieri dimineață.

**Presă italiană revoltată în contra atitudinii Europei.**

Roma. — Toată presa italiană este revoltată în contra puterilor europene și denunță jocul lor ipocrit. Presa cere guvernului să procedeze cu energie atrecând pe turci în Europa și Asia. Numai ziarele socialiste în frunte cu „Avanti” declară că situația este foarte grea. Porturile turcești nu trebuie atăcate, deoarece ce Italia ar intra în conflict cu toată Europa. Războiul a fost o nebunie. Dar odată ce s'a făcut, singurul lucru rațional este continuarea lui în Africa până la sfârșit, ori cât ar dura.

**În ajunul acțiunii navale italiene.**

Roma. — Amiralul Faravelli va sosi zilele acestea la Roma. Călătoria lui e pusă în legătură cu acțiunea navală plănuită de italieni.

**Agapa aromâno-albaneză din București**

O foarte frumoasă agapă a avut loc duminică seara la restaurantul „Zugrafi” din capitală.

La aceasta agapă de simpatie a celor două elemente, frații noștri macedo-români și albanezi, cari trăiesc în cea mai deplină înțelegere dincolo în Macedonia a participat un mare număr de fruntași ai coloniei aromâne și albaneze din capitală.

Printre cei prezenți fiind și d. Const. Nicolau distinsul director al prefecturii de Tulcea, care se găsea în trecere prin capitală și care ca secretar al societății macedo-române a desfășurat o luptă foarte energică în favoarea înțelgerii româno-albaneze, a fost sărbătorit în clip foarte călduroasă de către asistență.

D. Gr. Dabija, delegatul special al „Românului”, s'a făcut ecoul întregii asistențe închinând în cuvinte pline de simțire pentru distinsul fruntaș aromân.

Luând cuvântul d. Const. Nicolau a mulțumit pentru simpatia ce i-s'a arătat. Insistă asupra prieteniei dintre cele două elemente mite să se ajute reciproc. Promite, că va sta și de astăzi înainte în ajutorul lor cu aceeași dragoste.

D. V. Covata, adv., într-o frumoasă cuvântare face o privire asupra împrejurărilor în care sunt siliți să trăiască românii și albanezii în Macedonia, scoțând în evidență marea putere de vitalitate de care dau dovadă aceste două popoare. Vorbește apoi de situația acestor elemente în regat menită să contribuie la naționalizarea vieții economice a țării, prin faptul, că sunt elemente comerciale de prima ordine arătând că și pentru acest motiv merită mai multă considerație decât veneticii străini și cu sufletul și cu sângele, de neamul nostru.

D. Culina, arhitect, povestește cu o mare putere de sugestie mai multe scene din viața românilor macedoneni, cari aduc lacrimi în ochii tuturor.

D. Sadima, funcționar superior la serviciul rănilor, într-o frumoasă improvizație, face un tablou al luptelor ce le duce neamul nostru în diverse părți, dovedind pretutindeni marea vitalitate a rasei noastre. D-sa îndeamnă să nu ne pierdem curajul, ci cu toții să muncim uniți, așteptând biruința, care va fi a noastră, căci este a dreptății. Poporul român nici odată și nicăiri n'a asuprit, și

lupta lui este în toate părțile o luptă pentru dreptate. Iar dreptatea nu a pierit niciodată.

D. Balaceae, inspector al băncilor populare amintește de prietenii care nu se află aici, dar care acolo unde se află își fac datoria pentru neam. Se cuvine, zice d-sa, să ne aducem aminte de ei în acest moment de sărbătoare. Propune să li-se trimită o telegramă, eeeace s'a votat în aclamații entuziaste.

Astfel s'a redactat următoarea telegramă:

„Adunați sub imboldul unui simțământ de solidaritate sufletele noastre țintesc spre fiii distinși ai neamului și-ți trimit salutul de iubire ție aprig și demn luptător al idealului nostru”

trimisă d-lor N. Bațaria, senator român în parlamentul otoman. Filip Mișea, fost deputat. Andrei Balaceae revizor școlar, președinte al partidului român din regiunea Corifei. A. Pineta director al ziarului „Dreptatea” dela Salonic, și Const. Noe fost secretar al Societății macedo-române, redactor al „Românului”.

S'au cântat apoi mai multe cântece aromâne și albaneze de către d. I. Niculescu fost profesor de muzică în Macedonia, care au fermecat publicul.

București, 11 martie n.

Coresp.

**INFORMAȚIUNI**

Arad, 14 Martie n. 1912.

**Mersul vremii**

Institutul meteorologic anunță vreme schimbăcicioasă, pe alocurea ploii.

Prognostic telegrafic; vreme schimbăcicioasă, pe alocurea ploii.

Temperatura la amiazi a fost de 9.8 C.

**Bursa de cereale din Budapesta**

(După 50 klg.)

Grâu pe aprilie . . . . .	Cor. 11.67
” ” maiu . . . . .	” 11.63
” ” octomvrie . . . . .	” 10.85
Secară pe aprilie . . . . .	” 10.15
” ” octomvrie . . . . .	” 9.06
Cucuruz pe maiu . . . . .	” 8.75
Cucuruz pe iulie . . . . .	” 8.70
Ovăș pe aprilie . . . . .	” 9.92
” ” octomvrie . . . . .	” 8.31

**Salutul păcii**

Prinim următoarele telegrame:

— *Felicit sincer comitetul național pentru izbânda înfrățirii tuturor elementelor cinstite naționale*.

Dr. Mihail Bradiceanu, Sasca-Montană,

— *Trăiască solidaritatea națională și comitetul perseverant în luptă*

Ariton Popa, Reghinul-săsesc.

**Dela societatea bisericeii române din Viena.** Mercuri seara a avut loc adunarea generală a societății bisericeii române din Viena. S'a aprobat darea de seamă morală și materială și s'a votat bugetul anului viitor în sumă de 10.350 coroane. A fost apoi reales vechiul comitet, complexându-se vacanțele ivite.

Iată cum a fost constituit comitetul:

Generalul Lupu, președinte; Ciureu, vicepreședinte; dr. Mihai Popovici și Nedelen, secretari; dr. Lazar Popovici, casier; dr. Mândrilă, controlor; iar consilieri Cezar Popovici, protoereul Pavel Boleda, colonelul Silviu de Herbay, dr. V. Roșca și Sandulovici.

D. Alex. Lahovari, ministrul României la Paris a fost proclamat membru onorific.

**Din dramele războiului.** Din Innsbruck vine știrea, că la frontiera Tirolului, în Alpii italieni, s'a petrecut o dramă sngduitoare.

Un soldat, care se întorsese dela teatrul războiului, veni să salute pe mamă-sa. După ce aceasta îl îmbrățișă, ea rugă pe fiul ei să-și scoată haina. Soldatul se desbracă. Mamă-sa observă atunci că ambele mâni ale fiului ei erau tăiate.

De durere ea căzu jos și peste câteva minute muri în urma unei apoplezii.

„Coroana” institut de credit și economii în Bistrița a votat în urma autorizării primite de la adunarea generală, prin direcțiunea sa, următoarele ajutoare:

1. Pentru bisericii și școale confesionale 545 cor.
2. Pentru 12 elevi de meseriași și ajutoare 315 cor.
3. Pentru „Reuniunea rom. de cetire” Bistrița 50 cor.
4. Pentru „Reuniunea rom. de cântări” Bistrița 50 cor.
5. Pentru „Reuniunea rom. de meseriași” Bistrița 50 cor.
6. Pentru „Școala de industrie casnică” Sibiu 50 cor.
7. Pentru „Masa studenților din Năseud 50 cor.
8. Pentru „Masa academică” din Cluj 50 cor.
9. Pentru „Fondul cultural” din Blaj 50 cor.
10. Pentru „Fondul dr. I. Mihu” pentru ziaristi 50 cor.
11. Pentru „literatură populară” 100 cor.
12. Pentru colectele anului ajutoare mărunte 100 cor.

Total 1460 cor.  
Din ședința direcțiunii ținută în 9 martie 1912.  
Direcțiunea.

**Greva studenților din Croația.** Greva elevilor școalelor medii, care se încheiase ieri, azi s'a reînnoit. De data aceasta greva a fost provocată de o hotărîre a corpului profesoral a gimnaziului din Vinkovce.

Un grup de mai mulți elevi ai gimnaziului călcând ordinul directorului s'a prezentat la o reprezentație teatrală având în mijlocul lor și un steag. Toți aceștia au fost eliminați din școală. La aceasta toți elevii institutelor din Vinkovce s'a pus în grevă cerând reprimirea elevilor eliminați. Eri elevii au demonstrat pe străzi intonând imne naționale.

Guvernul va atrage din nou atenția părinților, ca să rețină pe fii lor dela demonstrațiuni. Dacă aceasta nu va succede guvernul va închide vre-o câteva școli. Timpul pierdut se va lua din vacanța de vară.

După o știre din Zagreb, studenții din Susak, Bucaci și Zagreb s'au solidarizat cu cei din Vinkovce și au intrat în grevă. În Zagreb au demonstrat pe străzi intonând imne naționale. Femeile au aruncat prin ferestri flori demonstranților. Se crede, că joi guvernul va închide pe timp nedeterminat toate școalele medii.

Studenții din Zagreb și-au formulat pretenziunile lor în cinci puncte prin cari cer iertarea demonstranților din Susak și a tuturor celor ce s'au alăturat lor.

**Incendiul unei galerii de artă.** Din Moscova vine știrea, că galeriile bogate ale palatului negustorului de opere de artă, Goloftejevski, au fost incendiate. Pagubele sunt de peste un milion de ruble.

**Incident între studenții evrei și polonezi.** Studenții mediciniști dela universitatea din Cracovia au hotărît să nu mai tolereze la cursuri pe 11 studenți de naționalitate evreiască, pentru că aceștia, contrar hotărîrii studenților polonezi, au frecventat școlile rusești de acolo.

Când cei 11 studenți au apărut azi la cursuri, ei fură opriți cu forța de a pătrunde în sala de curs.

S'a iscat o încăierare între ambele partide, cu care prilej mai muți studenți fură răniți.

**Bal—carneval.** In 2. l. c., presara carnavalului evreesc s'a aranjat în comuna Sieul-mare, com. Bistrița-Năsăud, un bal, în care s'a pecetluit frăția maghiaro-româno-saso-jidană. Aranjatorii acestui bal—carneval de înfrățire au fost șase români: Buta László, Magyarosan Mihály, dr. Titieni Szilárd, dr. Titieni János, Paszmosan János, Paszmosan Sándor, precum și patru maghiari. Publicul au fost maghiari, români din jur — de astădată le retac cinstitul nume — sași și jidani.

Să mai zică dar cineva, că patria noastră Hungaria-felix, nu e Arcadia proverbială, unde lupul, capra și varza plutesc în gondolă de Venetia pe luciul mării în cea mai perfectă armonie?

Saltă acum și bate pinterii providențialule împăciuitor al naționalităților: Tisza Pista.

Frăția maghiaro-româno-saso-jidano s'a pecetluit pe vecie în Sieul-mare.



Nu s'a întâmplat pâruială, ca în Borgo-Prund, ci s'a dansat până în zorii carnavalului, în ciardașuri animoase, când cu îmbrățișări s'au despărțit. Docamdată atât. — Argus.

**Victor Margueritte**, împreună cu fratele său Paul unul dintre cei mai de seamă romancieri francezi, a scos în volum noul său roman (publicat întâi astă toamnă în revista „Revue des deux mondes“): „*Les frontieres du coeur*“, în care ne înfățișează teza că *nu există iubire posibilă și durabilă între două ființe de rase diferite și, sub un raport ori sub altul, dușmane*; toată bunăvoința, toată dragostea ambilor soți se sfarmă izbită de un instinct profund, inconștient, misterios, și mai puternic decât amorul.

† **Ana Dumba**, văduva românului macedonean Teodor Dumba și cumnata mecenatului Nicolae Dumba, a decedat la Vinea, bătrână de 83 ani. **Leoncavallo** pregătește o operă a cărei acțiune se petrece în România. Maestrul italian, care cunoaște țara, se va inspira de motive românești, și cu acest scop face studii și de costume naționale române. Premiera va fi în septembrie la Londra.

„**Invasiune maghiară**“. Sub acest titlu marele ziar „Berliner Tageblatt“ protestează contra abuzului ce voese să facă scriitorii maghiari de ospitalitatea ce li-s'a dat în Germania în ziare, reviste și pe scenă. După bunăvoința ce li-s'a anticipat, se pregătește acum o invasiune în masse, un asalt general peste organele de publicitate ale Germaniei: se reproduce textul neajutorat, scris în o germană hibridă, al unui ofert ce cutare „Centrală pentru valorizarea dreptului de autor“ din Budapesta a trimis ziarelor germane, de a primi să li-se furnizeze de numita centrală foiletoane traduse din limba ungurească; la comanda „en gros“ prețurile sunt moderate. Pentru noi orbia concetățenilor noștri maghiari nu constituie nici un fapt nou. Că o cunosc și străinii, e cu atât mai bine.

**Un candidat de avocat**, cu praxă caută, în condițiuni favorabile d. dr. Aurel Nyilvan, avocat în Șomcuta-mare.

**Nonă emisiune de acții ale „Timișanei“**. Adunarea generală a institutului nostru ținută la 31 ianuarie 1912 a hotărât urcarea capitalului societății de la 1.200.000 cor. la suma de 2.000.000 cor. prin o nouă emisiune de 4000 acții à 200 cor. valoare nominală.

Pe baza acestei hotărâri și autorizări primite dela adunarea generală, prin aceasta oferim acționarilor vechi spre cumpărare 4000 buc. acții noi, pe lângă următoarele condiții:

1. Fiecare acționar vechiu are dreptul de a subscrie din noua emisiune după 3 acții vechi, 2 acții noi.

2. Prețul unei acții noi pentru acționarii vechi, se fixează în suma de 230 cor. din cari 200 cor. se adaugă la capitalul societății, iar 30 cor. se vor conta în favorul fondului general de rezervă.

3. Terminul de subscriere se fixează cu începere dela 1 martie st. n. 1912 până la 1 aprilie st. n. 1912 inclusive cu aceea restricțiune, că toți acei acționari, cari până la acest termen nu s'au declarat și nu au participat la subscriere, își pierd necondiționat dreptul lor de prioritate.

Deodată cu declarațiunea de subscriere, acționarii sunt datori să depună acțiunile lor vechi, pe baza cărora optează și până la termenul de 1 aprilie st. n. 1912 să plătească la casa institutului și prima rată din prețul de emisiune, iarăș sub urmări de pierdere a dreptului lor de prioritate.

Astfel acțiunile depuse la casă se stampilează cu nota de opțiune și imediat se restituiesc acționarilor dimpreună cu un titlu provizor de acții noi, în care se va introduce plățirea ratei prime și a tuturor ratelor următoare.

Pentru plățirea prețului de emisiune se fixează următoarele termene și rate și anume cu începere dela 1 martie st. n. a. c. este a se solvi după fiecare acție:

I.	30.—	cor.	până la 1 aprilie 1912.
II.	20.—	„	„ „ 1 iunie „
III.	20.—	„	„ „ 1 august „
IV.	20.—	„	„ „ 1 octombrie „
V.	20.—	„	„ „ 1 decemb. „
VI.	20.—	„	„ „ 1 febr. 1913
VII.	20.—	„	„ „ 1 aprilie „
VIII.	20.—	„	„ „ 1 iunie „
IX.	20.—	„	„ „ 1 august „
X.	20.—	„	„ „ 1 octombrie „
XI.	20.—	„	„ „ 1 decemb. „

Fiecare acționar poate plăti de odată mai multe sau și toate ratele înainte de termenele fixate aici.

4. Acțiunile noi vor participa la toate beneficiile și se vor bucura de toate drepturile, ce le posed acționarii vechi, cu începere dela 1 ianuarie 1914. iar acțiunile, cari se vor achita în decursul anului 1912 se vor bucura de toate drepturile precum și de dividendă anului 1913.

Până la acest termen subscriitorii primesc 5% netto interese după sumele, ce le-au plătit în contul acțiilor noi dela plățirea până la 31 Decembrie 1913 respective, din contră acei cari vor rămâne în restanță cu plățirea punctuală a ratelor, vor plăti la casă 6% interese după sumele restante.

În lipsă de solvire a ratelor la termenele fixate, se aplică dispozițiile §-ului 169 din legea comercială, în sensul cărora ratele deja solvite cad în favorul fondului de rezervă, iar acțiunile subscrise se declară de nimicite și în locul lor se emite un nou titlu de acții pentru alți reflectanți.

5. După plățirea totală a prețului de emisiune, însă numai cu începere dela 1 februarie 1913, se vor elibera acțiunile noi.

6. Ce privește acțiunile, la cari acționarii vechi pe baza punctului 1. din publicațiune nu au optat până la termenul de 1 aprilie st. n. 1912 direcțiunea conform concluziunii adunării generale din 31 ianuarie 1912 le pune la dispozițiunea acționarilor vechi cu prețul de 250.— coroane per bucată, iar acțiunile rămase poste tot neoptate, se vor vinde și neacționarilor, însă numai cu prețul de 300.— cor. per bucată.

Direcțiunea cu începere dela 1 martie 1912 primește și pentru aceste acții însinuări de subscriere, fie din partea acționarilor vechi, fie din partea altora — însă fără nici un obligament. *Timișoara*, la 8 februarie 1912. — *Direcțiunea institutului*.

**Prințul și artista**. Ziarul „Le Journal“ din Paris a deslegat secretul, că pentru ce a fost silit prințul prusiac Albert să plece atât de curând în străinătate. Împăratul i-a spus să plece, de oarece primise informație, că prințul s'a înamorat până la nebunie în artista Paula Frieden, fata unui factor poștal, pe care prințul o înduplecase să se retragă cu el în Kiel.

Împăratul Wilhelm nu voiește să știe despre această căsătorie și din cauza aceasta i-a dat ordin prințului să călătorească în străinătate.

**Dela Ateneul român**. Duminecă la Ateneul din București d. avocat *Aurel Iliescu* și-a dezvoltat conferința d-sale tratând „Despre suflet“.

D-sa arată că definiția sufletului omenesc e aproape imposibilă. Trebuie să ne mulțumim a-i constata existența. Sunt oare suflete bune și rele? Nu. Alcătuit din ereditate și lupta pentru viață, sufletul are într'insul tendințe și spre rău și spre bine. Depinde de împrejurări: ori le dezvoltă pe unele sau pe altele.

Conferențiarul analizează apoi problema fericirii omenesci. Fericirile nu sunt bogății, ci sunt aceia cari au un ideal și luptă pentru dânsul. De aceea fiecare om trebuie să-și umple golul vieții acesteia în care nu știm de unde venim și unde ne ducem.

*Pentru noi, românii, idealul actual nu poate fi decât acel al unității naționale.*

Publicul asistent a aplaudat mult pe d. A. Iliescu.

**Cum se face reclamă modernă**. Pe un bulevard din Paris, într'o bună zi se preumblă în sus și în jos o damă de o frumseță raritate, îmbrăcată după cea mai nouă modă, cu rochia strâmtă, cu papuci cu tureci albi, pe cap cu o pălărie de o mărime și originalitate fără păreche.

Trecătorii erau încântați la privirea ei și involuntar să luau după ea. Și admirația lor a trecut în uimire, când frumseța elegantă scoate o tabacheră de aur strălucitoare cu petrii scumpe, și ia o țigaretă din ea, care o pune în gurița-i răpitoare și o aprinde.

Cu o mișcare repede scoate o biciușcă de călărit și apoi cu pași domoli se îndreaptă spre o stradă laterală. Și admiratorii ei din ce în ce se înmulțesc, până când ea voiește să intre pe ușa unei mari prăvălii de modă. Dar deodată se oprește și întorcându-se spre mulțimea uimită începe să-i învite pe admiratori cu cuvinte înflăcărâte să intre în prăvălie.

**Fuga împărătesei-văduve din Peking**. Ziarul „Utroj Rossij“ din Peter-burg primește din Peking știrea, că împărăteasa-văduvă a Chinei a fugit

în timpul nopții la Taku, însoțită de o escortă de trupe japoneze.

Actualmente împărăteasa-văduvă se află pe bordul unui vapor aparținând escadrei japoneze.

**Procesul camerei neapolitane**. Marți s'a împlinit un an decând se judecă la Viterbo fără întrerupere, nici de o zi măcar, procesul camerei neapolitane în afacerea Cuocolo. Până acuma au fost interogați cei 50 de acuzati și snte de martori.

Procesul abia de trei zile și-a început rechezitorul.

**Șase generații de femei, cari trăiesc în acelaș timp**. Nu de mult a venit o știre din Japonia despre cea mai tinără bunică, a cărei bunică încă trăiește.

Vestea răspândită în întreagă lumea despre această familie, a îndemnat pe un colaborator al ziarului „Echo de Paris“ să cante în Franța o asemenea familie, dar și mai ciudată. Și căutarea lui au avut succes. Orașelul Libourne în despărțământul Gironde, are norocul să numere locuitorii săi o familie cu 6 generații de femei, cari încă trăiesc. O femeie de 16 ani a născut chiar acum un copilăș. Mama acestei femei, adecă bunică copilașului nou născut, e în vrâstă de 33 ani, iar străbuna copilașului de 53 ani. Mama acestei străbune e în vrâstă de 71 ani, iar mama acestei din urmă de 88 ani. Toate trăiesc la oaltă și se simt foarte fericite. Din întâmplare a 7-a generație de femei, adecă mama străbunei de 88 de ani, a murit cu 3 luni înainte de nașterea a copilașului strănepot, în etate de 105 ani.

Colaboratul numitului ziar, plin de râvnă a mai dat peste o familie care adăpo-tește în sânul ei 5 generații. Cea mai tânără în familia aceasta este o fată de 18 luni, mama ei e de 21 de ani, bunică de 45, iar străbuna de 74. Mama străbunei e de 95 de ani. Intreagă familia e pariziană și se poate lăuda că nici un membru al familiei n'a părăsit nici odată Parisul.

O altă familie enrioasă trăiește în America. Mister Trane Scott are 13 copii, cari toți sunt sub etatea de 6 ani. Copii cei mai în etate sunt trigemeni de 5 și jum. ani, apoi urmează alți trigemeni de 4 și jum. ani, după aceea gemeni de 3 ani și gemeni de 2 ani. Cei mai tineri sunt trigemeni, cari încă nu au împlinit încă două luni.

**Cina măgarilor**. În lumea artistică din Paris în primăvara fiecărui an se ține o serbare foarte originată: „cina măgarilor“. Originea ei este foarte interesantă.

Cu 10 ani înainte un artist a părăsit viața de burlac, și ca remas bun voia să aranjeze o cină pentru prietini săi. Dar aceștia, toți pictori și sculptori au hotărât, că cina o vor aranja ei după placul lor, și după multă chibzuială au aflat ceva fără păreche, ceva de tot extravagant. Toți participanții la cină au trebuit să vină în costum de măgar, iar artistul sărbătorit a fost îmbrăcat în masca unui umorist, care nu mai era în viață. Cina a avut succes și a devenit o tradiție în cercurile artistice. Și acum an de an primăvara se sărbătorește „cina măgarilor“ iar în fruntea mesei câte un artist reprezintă pe un umorist din vremurile de demult. Așa a fost reprezentat până acum Rabelais, la Fontaine, Molière, Beaumarchais, Bocaccio, Aesop, Olivier Basselin. Pe încetul această cină a devenit în Paris una dintre cele mai însemnate evenimente sociale și participarea la aceasta se ține de bontonul societății mai înalte. Participarea în costum de măgar afară de a artiștilor aranjatori ai acestei cini nu i-se permite nimenui străinilor li-se dă acest onor numai în cas de tot excepțional...

**Innormântarea culegătorului-tipograf G. Olteanu**. Ieri, marți, în 12 martie n. a. c., a avut loc petrecerea cea din urmă și așezarea osemintelor culegătorului-tipograf român *Gheorghe Olteanu*, unul dintre cei mulți fără nume ai acestei vieți vitrege.

La orele 2 d. a., după ceremonia religioasă din curtea capelei spitalului comitatens din Arad, s'a pornit convoiul — compus din o asistență destul de numeroasă — adânc mișcat prin pierderea scumpului coleg și om de bine. În fruntea convoiului mergea un taraf de muzicanți, ale cărui acorduri trăgea și atingea inimile privitorilor postaji pe la răspântii.

După parcurgerea mai multor străzi, în sfârșit, ne vedem în cimiterul orașului. Numai văzându-ne în această grădină tăcută, ne putem da seama de pierderea mare ce ne e dat să îndurăm azi ca mâne, unui prin alții. Imensitatea crucilor ce te împresoară îți amintește că sub fiecare din ele zace





turile dintre patroni și muncitori, ori prefurările? Sferă foarte reînsă, de reglementat! Activitatea economică e mai puternică decât paragraful legilor, cari nu armonizează cu realitatea.

Însă cează care cartelurile de azi punctul culminant în organizația industriei, ori mai de grabă sunt numai precursurile altor forme, superioare, de organizație? Iată o întrebare de extraordinară însemnătate, teoretică și practică. Teoretică, fiindcă ne îndeamnă să studiem forțele motrice, cari determină dezvoltarea industrială. Practică, pentru de a cunoaște reacțiunile, ce se nasc din schimbarea formelor de organizație.

Ideea asociațiilor reclamă supunere, înghesușchiare, din partea celor mari, ca și a celor mici, în interesul totalității. Dar activitatea industrială mare, tocmai cum ea s'a dezvoltat cu ajutorul asociațiilor, nu vr. a supunere, ci dominație. Cu cât progresa industria, cu atât mai anevoie se menține vechea idee a cartelului. Și dacă nu se abandonează total, cauza sunt finanțele, nervus rerum.

E trecerea nesimțită de la cartel la trust.

Gavr. Todica.

## Bibliografie

—x—

### O bibliotecă românească de vânzare:

La un intelectual din Arad se găsește spre vânzare o bibliotecă constatătoare din cărți vechi și moderne, foi vechi: Gazeta Transilvaniei, Tribuna din Sibiu și Arad, Albina, Lumina, Drapelul, Viitorul, Federațiunea, Unirea, Foaia Poporului, Telegraful rom., Libertatea, Activitatea, Gazeta de Duminecă, Speranța, Foaia literară, Răvașul, Dreptatea și altele — parte ani compleți, parte incomplete; reviste: Familia, Luceafărul, Transilvania, Sămănătorul, Neamul românesc, Țara Noastră, Revista ilustrată Revista teol., Preotul român, Amicul familiei, Albina Carpaților, Candela, Vatra și altele parte complete parte incomplete.

Cărți singurate ori reviste nu se vând, decât numai biblioteca întreagă în preț de 2000 cor.

Informațiuni detaliate de administrațiunea ziarului nostru.

\*

— „Cultura Creștină“, revista profesorilor de teologie din Blaj, anul II, numărul 5., cu următorul sumar: Alexandru Pop: Cultul euharistic. Zenove Păclisan: Condamnarea episcopului Ilie Iorest (1610-43). Dr. Alexandru Nicolescu: Deosebirea numerică a păcatelor (11). (Articol final). Senior: Ținuta noastră în timpurile grele. (Serisoare). Cronică: Episcopia gr.-cat. maghiară (m.); Oaspe neașteptat (i); Misionari protestanți și misionari catolici în China (m.); Congresul euharistic de la

Viena (m.); Câți francmasoni sunt pe lume (ar.); Presa socialdemocrată din Germania (m.); Cărți și reviste: Constantin Gh. Andrei: Despre Adventiști (ar.); Nicolae Pop: Sădirea și cultivarea viei (ar.); „Gazeta Transilvaniei“ (ve.); „Progresul“ (ar.); „Hittudomány Folyóirat“ (ar.); Cărți intrate la redacție. Telefon.

\*

— „Noua revistă română“ de sub direcțiunea d-lui C. Rădulescu-Motru cu următorul cuprins: Noutăți: Reforma administrativă. Politică: C. Rădulescu-Motru, Reorganizarea învățământului superior. Cărți noi: N. I. Apostolescu, Emerson. Literatură: Ieronim Laurian, Sfârșit (versuri). D. Iacobescu, Pe un portret din tinerețe, după Carducci (versuri). Aureliu Weiss, Teatrul lui Oscar Wilde. Folklor: Th. Speranția, Elemente egiptene în basmele românești. Impresii: Emil Isaac, O serată literară. Ion Popescu, „Streangul!“ (fantezie critică). Insemnări: Conferințele lui Jean Riehopia. Expoziția de pictură Mätzner. „Dolorosa“. Conferințele „Vieții Nouă“. Revista revistelor: „Vieța Nouă“. „Economia Națională“. „Luceafărul“. „Pădurea“. Memento.

Abonamentul pe un an 10 Lei. Exemplarul 25 bani. Număr de probă la cerere.

\*

Metodica Istoriei și Geografiei de Gh. N. Costescu	7—
Metodica limbii românești de Lupu—Antonescu—Nicolescu și Ciocărlie	5—
Curs elementar de Psihologie de Lupu C. I.	4—
Păcurariu I.: Elemente de estetică	1.20
Sărbătorirea profesorului N. Iorga cu ocazia împlinirii a 40 ani de viață. Câteva articole din ziare și reviste	—40
Pavelescu C.: Poezii	3—
Metodica Matematicii de Gh. V. Costescu	5—
Metodica limbii române de Gh. V. Costescu	5—
Pedagogia lucrată pe bazele psihologice și etice ale realismului Herbartian de Popescu I.	4—
Carlyle Th. Munca, Sinceritate, Tăcere, păgini alese	—30
I. Stanca: Școala română și învățătorul român din Ungaria în lumină adevărată	1.—
Princesa Elena de Racovitz, Furiile amorului	1.20
Nr. 2 „Foloasele învățaturii“ de P. Dulfu	—20
Nr. 21 „Cântecul voinicești și ostășești“ de C. Rădulescu Codin St. Tuțescu și S. Kirileanu	—20
Nr. 24 „Din legende neamului de Hohenzollern“ de St. Iosif	—20
Nr. 25 „Flori și povești“ de Ion Dragoslav	—20
Nr. 26 „Din Bucovina de altă dată“ de Ion Grămadă	—20

Nr. 27 „Românii de peste Carpați“ de I. Slavici —20  
Cărțile acestea se găsesc de vânzare și la Librăria Diecezană. Arad, Deák Ferencz 33.

Teatrul Apollo. Azi, joi, teatrul Apollo va prezenta următorul program foarte bogat:

1. Tabloul ce oferă lumea privind-o sus (tablou senzațional). — 2. Mulți hoți-spărgători (amuzant). — 3. Trăsura de mărfuri furată (dramă americană senzațională). — 4. Frit se cățorește (umoristic). — 5. Foc și fum (dramă senzațională). 6. Nauke între două focuri (amuzant).

Prețurile locurilor: Lojă, de persoană 1 cor. Loc rezervat 1 cor. — Local I 80 fil. — Local II 60 fil. — Local III 40 fil. — Local IV 20 fil. — Orchestra proprie. — Garderobă.

Începutul reprezentațiilor seara dela orele 5 și jum.—11 noaptea.

## POȘTA REDACȚIEI

I. V. S. în V. Și tăcerea noastră e un răspuns — și multe răspunsuri ni-se mai cer la poșta redacției, cu toate acestea gazeta o vei primi.

D-nei A. B. în P. — Cu părere de rău, nu se poate publica.

## POȘTA ADMINISTRAȚIEI

Dr. Em. Doctor, Wien. Foaia se expediază zilnic pe adresa d-voastră la Viena, XVIII, Währingerstrasse 99. Eroarea e la poșta de acolo. Vă rugăm a ne aviza ce numeri n'ați primit, ca să vi-i trimitem.

Paul Zupan, Szamoskrassó. Ziarul vi-se trimite deja din 7 martie st. n. Suma amintită am primit-o. Abonamentul la lună e cor. 2.40 fil. și nu 1.75 fil. cât ne-ați trimis d-voastră. La reînnoirea abonamentului Vă rugăm a ne achita și restul de pe luna aceasta.

Redactor responsabil: Atanasie Halmăgiau.

## Dr. RÓTH KÁLMAN,

MEDIC.

TEMESVÁR-ERZSÉBETVÁROS.

Strada Batthyány 2. (Colțul str. Hunyady)

Cosultațiuni: a. m. 8—10, d. a. 2—4 ore.

Consultațiuni separat pentru tuberculoși.

Altoire cu Tuberculin.

auziam, că deasupra capet-lor lor, țipete de doamne cari ieșeau dinăuntrul trăsuri aristocratice, iar Selifan, în deosebi, era obiectul blestemelor și amenințărilor unui vizitiu străin: „Ah! păcătoșule, ah! mișelule, îți sber din tot plămâni să tragi hăis... Croncan afurisit! ești surd și orb când ești beat, descultulé, hai!“

Selifan, desigur, înțelegea enormitatea greșelii sale, dar cum rusului nu-i place să-și recunoască greșala în fața acelor cari au de-a se plânge de el, el luă o atitudine demnă, și de rindul său, strigă din toate puterile: „Ei măi! da ce dracu te repezi așa orbeste, fără să te uiți la nimic? Ce, ți-ai lăsat ochii zălog la crăsmă?“ După aceea el se puse să tragă înapoi brișca ca să se descurce în felul acesta, din trăsura străină, dar operația era grea, căci totul se încurcase grozav. „Bălțatul“ mirosea curios pe noii camarazi, cari se găseau îngrămădiți lângă el la dreapta și la stânga.

În mijlocul acestei învălmășeli, doamnele cari erau în călească priveau toate acestea cu o căutătură de groază. Una era o bătrână cu nasul ascuțit, cu buze subțiri, elegant înbrăcată, evident foarte prietenoasă și foarte nulă. Cealaltă era o tânără persoană ca de vre-o șaisprezece ani, cu părul de aur netezit cu artă pe un drăguț căpșor de nobilă domnișoară. Rotunzimea feței sale, de forma unui ou, avea frăg țimea acestuia, transparentă, albul lui, lustru fără lustru, calități pe cari le remăci la ouăle proaspete pe cari le ridică între două degete mâna aspră a femeii ca să vadă străbătând prin trânsul razele soarelui; urechile ei

fine aveau de asemenea nimitoare transparență, care se imbiba cu o lumină caldă și purpurie. Adăogați că spaima care se zugrăvea pe buzele ei rămase întredeschise și ochii gata să se înece în lacrimi, toate acestea, întrânsa erau așa de drăguțe și de un efect atât de grațios, că eroul, eroul nostru o privi vreme de câteva minute, fără a da nici cea mai mică atenție tărăboiului care o iscase între cai și vizitii.

„Ci ieși odată de aici, croncâni nijegorodian, — strigă vizitiul străin. Selifan trăgea voinicește de frâne; vizitiul străin făcu la fel, caii se deteră câțiva pași înapoi și din nou se apropiară încurcându-se tot mai mult în streanguri.

Cu ocazia aceasta, calul bălțat fu atât de mulțumit de noile sale cunoștințe, încât ar fi voit să nu mai iasă din înghesușală, și mulțumind soartei de întâmplare, el își întinse drăgostos lungul lui bot peste gâtul unuia din noii săi tovarăși, și părea a-i șopti multe drăcovenii pe cari celălalt părea că le ascultă cu o vădită plăcere, căci el mișca necontenit din urechi.

Învălmășeala dură destulă vreme ca să poată alerga un număr oarecare de țărani cari, din fericire, nu erau așa departe de acolo.

O privești ca aceasta e o adevărată binecuvântare pentru țăranașul rus; e ceva ca, pentru german, clubul și gazetele; în curând se strânse în jurul trăsurilor o gloată întreagă. Nu mai rămase în sat decât femeile foarte bătrâne și copiii foarte mici.

Ștreangurile fură slobozite; câteva mici lovi-

turi date cu palma peste botul Bălțatului îl siliră să dea doi pași înapoi; scurt, cele două trăsuri fură descurcate.

Dar, fie ciudă din partea cailor dela calească pentru că îi despărțise prea repede de cei trei tovarăși noi, fie pur și simplu îndărătnicie prostescă, vizitiul lor înzadar îi plesnea cu biciul peste urechi și îi atîngea peste pântec, ei rămăneau nemîșcați și ca împietriți.

Interesul se îndoa în ochii bunilor săteni; era o întrecere în activitate și în sfat bun; unul din ei părea a avea glas precumpănitor în asemenea împrejurări; el striga cu un glas plin de autoritate: „Așa, haide, tu, Andeiuș, ia de zăbală pe înaintaș și trage-l înainte, și tu, moș Mitiai, încalecă pe cel dela roată!“

Într-o clipă moș Mitiai, care era un slăbănog înalt, cu barba roșcată, se urcă pe rotas, și părea, după unii, o turlă de sat, după alții o cumpănă de puț.

Vizitiul atinse cu câteva mici lovituri de bici pântecul dobitoacelor lui; dar nimic, mereu nimic, iac moș Mitiai nu folosi la nimic. „O clipă, o clipă! — strigă marele strateg ars la joc, — tu, moș Mitiai, trece-mi sprinten un picior peste înaintaș, căci uite, pică tocmai la vreme, unchiul Mitiai, care are să-mi încalece pe înaintaș, și o să vedeți isprava!“

(Va urma.)

Se caută

**agenți**

in provincie, cari să se îndeletniciască cu plătirea de lozuri pe rate lunare, contra provizie mare. Cor. 300—400 poate câștiga lunar un agent agil. A se adresa pentru condițiuni și prospecte către

Ustrednă banka ne. spol.  
Budapesta, V. Sas-u. 24.

**AVIZ!**

In farmacia din Săliște (Szelistye) Szeben negye cu 1-a Mai e de ocupat postul de

**asistent licențiat sau nelicențiat.**

Doritorii să se adreseze farmacistului

**Victor Pop**  
Szelistye (Szeben m.)

**Un acționar**

in institutelor de credit și economii „Timișana“, „Albina“, „Victoria“ și „Oraviceana“ cedează dreptul său de opțiune pe lângă prețurile fixate în prospectele de emisiuni noi a numitelor institute.

Doritorii să se adreseze la Administrația parului nostru.

**La moara de apă cu sul**

lui **Záray Ödön** (aproape de „Gyeptér“) se primesc orice comande pentru măcinatul făinei de casă și mluitul nutrețului în calitate neexcepționabilă.

Prenotări se pot face în strada Beresényi Miklós nr. 2.

**GYAPJAS LAJOS**

măestru zidar diplomat  
ARAD, str. Illés nr. 38.  
(Casa proprie).

Primește ori-ce lucrări  
: în branșa aceasta. :

Face și execută planuri  
de zidiri pe lângă prețurile cele mai moderate.

**PRIMA FABRICĂ de MOBILĂ în VÂRȘET  
LEONH. SCHULZ**

PROPRIETAR:

Văduva HUGO APFELBAUM

CEL MAI MARE DEPOSIT DE  
MOBILĂ ÎN UNGARIA DE SUD.

CALITATE PRIMĂ! — PRODUCERI PROPRII  
PREȚURI MODERATE.

**VÂRȘET STR. KUDRITZER**

No. 11 și 16.

(TÂRGUL LEMNELOR). — ÎNTEMEIATĂ LA 1865.

**Brânză săcuiască desert**

veritabilitate garantată (specialitate).

**Brânză** de prima calitate în  
burduf și vană ::

oferă fabrica de brânză de oaie  
din Ardeal

**CAROL ALBRECHT**  
NAGYSZEBEN, Burgergasse 13—15



Listă de prețuri și modele gratuit și franco.

**IGNATIE STICSINSKY**

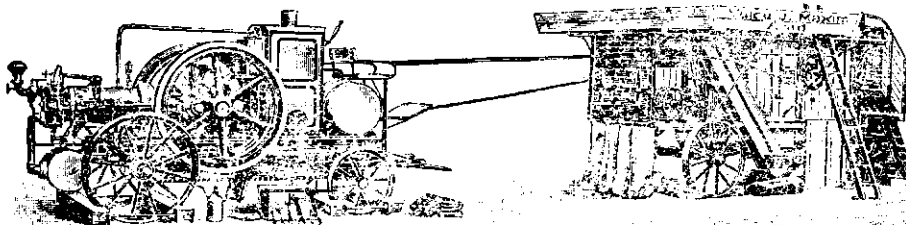
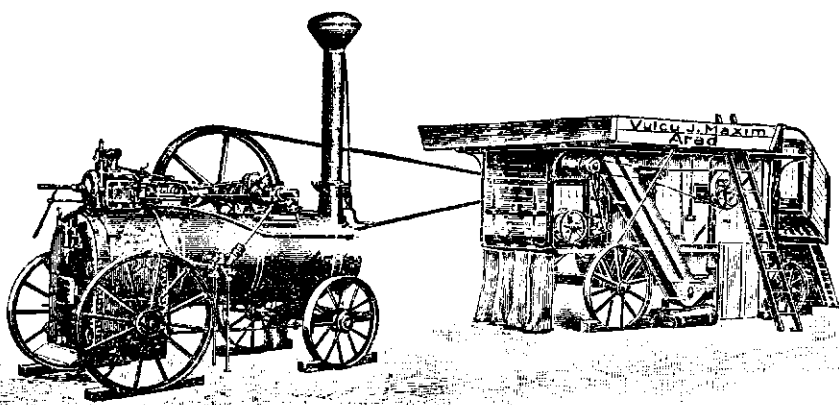
zugrav și văpsitor, negu-  
: storie de văpsele :

== LUGOJ, ==

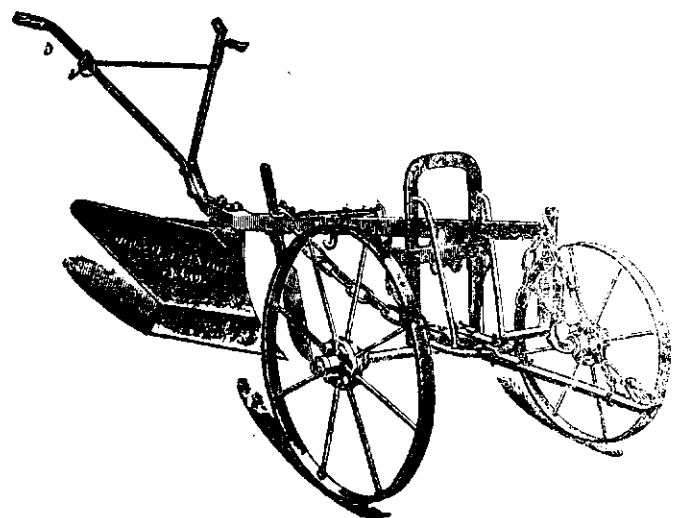
Palatul evangelic-reformat.

Telefon nr. 164. — Telefon nr. 164.

**MAXIM I. VULCU** fabricant de  
: mașini :  
**ARAD, Strada Fábrián László n-rul 5—6. Telefon nr. 603.**



Schimbarea locomobilelor de treerat, să umble singure, o efeptuesc în prețuri moderate, după sistemele cele mai practice și cunoscute cu lanț, cu roate și cu transmission.



Totfelul de mașini pentru agricultori, precum: pluguri, grape, mașini de semănat, de tăiat nutreț, de secerat, batoase complete de treerat cu aburi; Motor de oleiu brut sau cu benzină. Mai departe instalez totfelul de mori cu abur, motoare sau mori de apă, joagăre sau ferestreu, țiglarie și alte stabilimente mecanice-tehnice după cele mai noi și mai moderne și bine recunoscute sisteme. A se adresa la firma **MAXIM I. VULCU** Arad, strada Fábrián László, (lângă gara mare).

Se caută o mașină de 10 ori de 12 puteri de cai spre cumpărare.

**BINETH****IGNÁCZ**

ARAD, Szabadság-tér nr. 15.

Atrag atențiunea on. public și recomand magazinul meu bogat asortat cu tot felul de pielării din patrie și străinătate. Comandele din provincă se execută prompt și conștiințios. Pregătesc părți superioare moderne pentru ghețe.

Telefon nr. 828.

**FISCHER TESTVÉREK**fabrică de rolete, ingrădituri, site,  
:: rolete de oțel și matrațe ::

ARAD, József főherceg-ut nrul 18.

Fabrica: Kossuth-utea 45.

Recomandă în atenția on. public tot-felul de lucruri de branșe, cari se află în magazinul firmei, cu *prețuri ieftine*.

Ingrădituri dela 30 fil. în sus metru □

Catalog la dorință gratuit.

Telefon 557.

**KOHN JAKAB**

VĂPSITOR ȘI ZUGRAV.

ARAD, STR. WEITZER-JÁNOS 17.

ANGAJEAZĂ ORICE LUCRARE DE SPECIALITATE. EXECUȚIE SOLIDĂ CU PREȚURI SCĂZUTE. LUCRĂRI PENTRU PROVINCIE SE EXECUTĂ PROMT ȘI ELEGANT.

**IACOB ȚEPENEU**

PIETRAR ȘI SCULPTOR

FEHÉRTÉMPLOM (BISERICA-ALBĂ).

STR. STEFANI No. 2.

Proprietar de ocne: TEOFIL POPOVICIU

Mare magazin și atelier de pietrii mormântale precum: lucruri de marmoră, granit, laborator, piatră de năsip, etc. Lucrez și în provincă. — Prețuri moderate.

**„DEGANIN“**

(scutit prin lege)

este cel mai bun prav pentru stărpirea insectelor de bucătărie, magazine etc.

1 pachet de ½ kgr. costă numai 1 cor. 50 fileri.

Probați odată și vă scăpați de ele, când nu veți mai fi surprinși să aflați moarte în mâncare!

**F. A. DEGAN, Fiume Postafiók 163.**

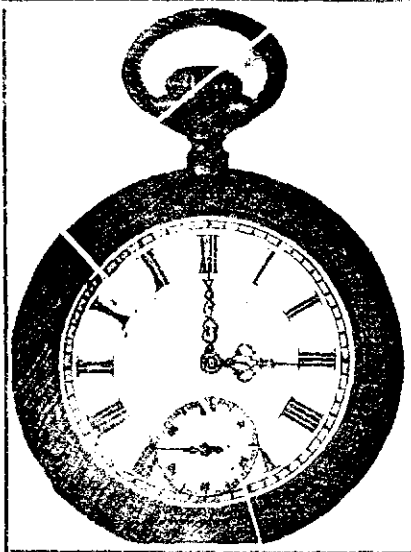
Cine voiește

**rachie curată**

să se adreseze direct la firma cea mai mare românească

**Creciun & Voda**  
din Lugos,

care dispune de căzării mari proprii în Bănat și Ardeal.

Cele mai bune **orologioare**Cele mai solide și cele mai moderne **juvaericele**

afiat pe **bani gata, cât și în rate** pe lângă **chezășie de 10 ani** cu prețuri ieftine, liferează cea mai bună prăvălie în aceasta privință în întreaga Ungaria

**Brauswetter János**

orologier în Szeged.

Catalog cu 2000 chipuri, se trimite gratuit.

Notez, că numai aceia vor primi catalogul gratuit, cari îl cer cu provocare la ziarul „Românul” (ad. scrie că au cedit amănul în „Românul”). Corespondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Licitație  
concesionată  
de autorități

**Hoffmann****Sándor**

ARAD, (Palatul teatrului).

Telefon nr. 10.

**Vinde**

în cantități mari și pe prețuri foarte reduse articole de ::

**calitate bună**

Cu bani gata va avea rara ocaziune a-și procura orice pe prețuri ce se vor stabili prin învoială obiectele ce ar dori.

Săptămâna aceasta dan-dele și cordele ce au mai rămas.

Vânzarea nu va ținea decât scurt timp.

23 metri pânză 6-650, 7-750.

Calitate corespunzătoare ori cărui scop.

Șifonuri Schroll de toate calitățile, albituri pentru masă, măsaie și șervete cu prețuri scăzute.

Pardesiu pentru dame 750-950 fl. Se găsește de toate culorile.

Pelerine pentru fete începând dela 250 fl.

Rog priviri galantarele mele.

Jupoane de postav pentru femei 250 fl. Preț de reclame mai fine 350-475.

Ciorapi negri și suri pentru copii pe prețuri umitor de scăzute.



Recomandăm

### ≡ atelierul (salonul) nostru de croitorie ≡

bine aranjat cu tot felul de stoffe moderne atât din patrie, cât și străinătate precum: **engleze, franceze și scoțiene**, în depozit mare, lucru solid și punctuos pe lângă prețuri moderate.

On. domni din provincă să binevoiască a ne aviza prin o carte poștală, noi în speșele noastre, vom călători la locul chemat. Rugăm binevoitorul sprijin al inteligenței române.

Cu deosebită stimă:

**PETRICĂȘ și ANCA** maeștri croitori.  
**CLUJ, strada Kossuth Lajos, nr. 24 etaj. I.**

### Nouă prăvălie

### de pălării moderne pentru dame în Arad

Am onoare a aduce la cunoștința bunăvoitoare a m. st. doamne din loc și provincie, că mi-am deschis în **edificiul „Crucea Albă” din Arad str. Deák Ferencz**

### ≡ prăvălie de pălării moderne pentru dame ≡

cu cele mai noi reviste pentru pălării moderne de dame. În urma experienței făcute în patrie cât și în străinătate mă aflu în plăcuta poziție, de a putea oferi mult stîm. cumpărători în orice timp cele mai elegante pălării și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Pălării de doliu atât gata cât și la comandă se pun îndată la dispoziție. : : Rugându-mă pentru binevoitorul sprijin.

Cu toată stima: **ADÉL LOVASY.**

Atențiune!

Important!

Atențiune!

Atrag atențiunea

## d-lor măsari, maeștri de zidiri, și arhitecți asupra Institutului meu de întreprindere,

intemeiat din nou, în bransa **sticlăriei pentru edificii și portale.**

Institutul meu preia și execută orice fel de comande în bransa aceasta, dela renovările cele mai mici până la cele mai mari lucrări la zidiri; pe lângă prețuri extraordinar de moderate, punctualitate și executare specială.

Rog cereți prospecte de prețuri. La chemare în afaceri de lucrări viu în persoană. Pun mare pond, ca lucrările din provincie să fie punctual executate. Am legături distinse. Deposit mare de totfelul de glajă, (sticlă uiagă), pentru oglinzi și cadre pentru iconi, (rame) din patrie și străinătate : :

Adresa p. telegramme: Fried, negar Arad.

Nrul telefonului urban și din comitat.

Izvorul cel mai ieftin și mai bun de glajă în table pentru glăjeri (sticlari, negari) și măsari cari pun și glajă. Rolete de pânză și trestie trimet pe lângă un preț foarte moderat.

### Francisc Fried, Arad

strada Graf Apponyi Albert (Boczkó) nr. 15—16.

In casa dlui arhitect Iosif Steiner.

## Preluare de prăvălie!

Avem onoare a aduce la cunoștința on. public cumpărător că

## prăvălia de coloniale

alui **Karácsonyi János** din strada Erzsébet-körut nr. 5 am preluat-o și referindu-mă la cunoștințele noastre câștigate atât în loc cât și în capitală ne aflăm apți de a satisface toate cerințele on. public.

Totdeauna ținem în prăvălie totfelul de **coloniale și delicatose** ca, cașuri mizeluri, excelente vinuri de podgorii, șampanie din Franța și patrie și liquaruri franceze, precum și totfelul de sămânțe pentru zarzavaturi și legume.

La comande cu cea mai mare bunăvoință le expedăm acasă.

Cere binevoitorul sprijin

### VASILE ȘIRIAN

și soțul

Să sprijinim pe români!

# FUNKELSTEIN

# JÓZSEF

## ARAD, Petöfi-utca (Casa Bing).

Cumpără sămânță de trifoi și lucernă ungurească în cantitate mică și mare.

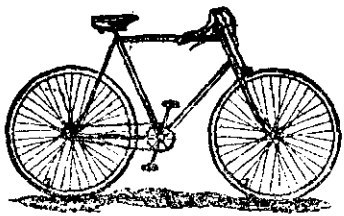
Tot acolo se capătă lucernă și **TRIFOI** unguresc, curățite de iniță, cercetate în institutul de cercetare reg. ung. din Budapesta, și săculeții sunt pecetați.

**BICICLETE**

de renume mondial:

**THE CHAMPION  
ȘI PREMIER**

cu osie campanilă,



roată automată (cu frână liberă) se vând pe lângă garanția de 3 și 5 ani cu prețul original a fabricii, fără nici o ridicare de preț, în rate lunare de 12 și 15 cor precum și părți alcătuitoare pentru biciclete, ca gumă interioară și exterioară prima calitate, sonerie, lampe, pedale, lanțuri, roată automată, conus. — În urma circulației mare unde în toată Auto-Ungaria trimite și în provincii cu preț foarte redus. — La cumpărări mari se dă rabat mare.

**Láng Jakab és fia**

mare comerciant de biciclete și părți alcătuitoare  
**Budapest, VIII., József-körut 41.**

Filiale: **Boross-tér 4** și în **Buda, II., Margit-körut 6.**  
Catalogul de lux cu 1000 de chipuri se trimite gratuit.

**De neîntrecut!**

**Spălătorie aranjată cu mașini electrice pentru curățirea chimică a hainelor, colorare și spălarea fulgilor de perini.**

**LUCZA JÓZSEF**

**Seghedin—Szeged, Laudon-utca 9. sz.**  
(Colțul pieței Valeria.)

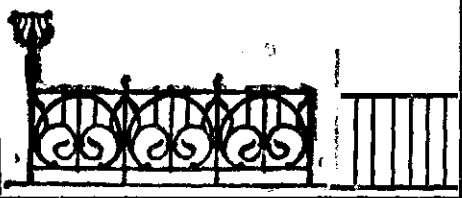
Având sistem propriu de-a curăți chimic și a colora, sunt neîntrecut în meseria mea. Colorez haine de domni, dame, copii, dantele, stoffe de mobile și covoare. Pierdelele le spăl cu mare grijă. Pentru doliu colerez haine în negru. Comandele le execut îndată cu mare acuratețe. Baltoane de piele le colerez în colori închise.

**ILIE BURĂ,**

**lăcătuș artistic și pentru zidiri,  
BISERICA-ALBĂ,**

**Strada Orșova Nr. 4. (casa proprie).**

Primește ori-ce lucrări de brânșă aceasta precum: strângerea cu fer a zidurilor, pregătirea de porți și garduri de fier, balcoane, trepti, îngrădiri de morminte, cămine și cuptoare etc. executate artistic și prompt Primește totodată spre efectuare tofelul de reparaturi atingătoare în brânșă aceasta pelângă preturi ieftine și serviciu pu actual.



**ARAD, WEITZER-U. 13.**

**D-na SZALKAI ÁRMIN**

lucrează în timpul cel mai scurt în atelierul său de **BRODĂRII ȘI ALBITURI**, trusouri complete pentru femei, bărbați și copii, lucrări artistice și cu gust. — Brodării albe și colorate, lucrări cu aur, albituri, batiste, servete, millienuri, perini pentru divan, se află gata și se vând cu preț ieftin, — se află și nelucrate. **Domnișoare se primesc spre instruire.**

**Numai pentru acei fumători**

cari având în vedere sănătatea lor  
jertfesc cu 1—2 fileri mai mulți pe zi

**Specialitate „Club”**

120 foite 20 tileri

70 foite 12 tileri

O cutie tuburi (100) 70 tileri

La sfatul medicilor sunt atât foile cât și tuburile libere de Bronn și materie de tipar, precum și grăsime (aşanumita „Anbré”) dar totuși ori-ce tub și ori-ce foită are marca și iscălitura fabricantului „Modiano” împreunate cu presiune de apă.

Se poate cumpăra în orice trafică. — Depozit la **Huszerl M. Trafică de specialități, Arad.**



: Atelier de croitorie :

**Ioan Avram,**

— Bistrița —

Strada Iemnelor Nr. 63.

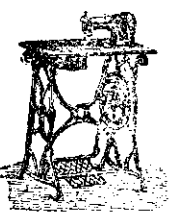
în casa Dr. Onișor, peste drum de casa comitatului.

P. T.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că mi-am deschis modestul meu

**atelier de croitorie**

în strada Iemnelor nr. 63, unde l-am mărit și aranjat după cele mai nouă recepții, astfel că acum sunt în plăcuta poziție de-a putea ținea în depozit permanent o cantitate însemnată de stoffe și alți articoli de brânșă. — Materialul este cel mai bun, prețuri cât se poate de moderate, comanda urgente se efectuează în cel mai scurt timp.

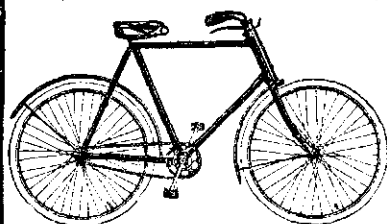
**Szántó Jenő,**

**mehanic în Dés.**

Recomandă fabricatele cele mai bune de

**mașini de cusut,  
mașini de scris,  
gramamafone  
și biciclete**

precum și atelierul său pentru reparații. Ține în depozit biciclete nouă și uzate dela 65 — 110 fl., precum și diferite piese pentru mașini de cusut, biciclete, gramafone și



mașini de scris pe lângă prețuri ieftine.

**Stoboare de  
sârmă**

**tari și trainice!**

Fabricație de prima calitate.

În atenția arhitecților, agronomilor, proprietarilor de vii, pentru vile, grădini, terenuri de vânătoare etc.

**KLE N ISTVÁN,**

**fabrică pentru împletituri de sârmă,  
Szeged, Kelemen utca 4 sz.**

Trimit și instalez împletituri de sârmă pentru mașini, împletituri de oscilat, stoboare pentru case și vile, împreună cu uși și porți puternice.

**Cele mai frumoase rețele!**

Mai furnizez: ciururi pentru cernut nisip (prund), coșnițe pentru nisip, buriane pentru schinte, coșnițe pentru nutreț, botnițe pentru boi și stouri pentru ferestri de ori-ce mărime.

Prețuri ieftine! — Serviciu prompt  
Prospect de prețuri trimis gratis.

**Réthy și Schreithofer**

**fabrică de cârnățării și mezeluri.**

1 stațiuni electrice.

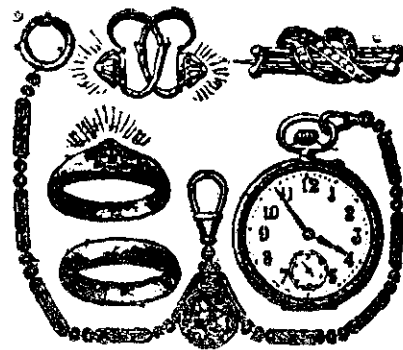
**Déva, (Piața principală).**

Recomandă carne proaspătă de vită, porc, vițel, oaie și miel, carne de porc afumată, cârnățării, slănină și unsoare în gros și în detail. La dorință liferează unsoare topită în vase proprii. — Cumpărătorilor vechi dă scădere la preț. **Serviciu prompt! — Cereți catalog!**



**A. Slepák,** giuvaergiu și  
ceasornicar

**Marosvásárhely, Széchenyi-tér 43. sz.**



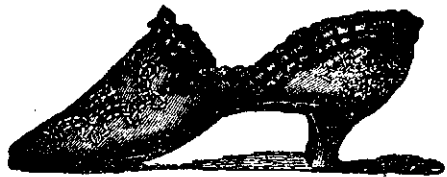
Mare asortiment în ceasuri de buzunar de aur, argint și nickel, în ceasuri de părete. Giuvaerice fine, cu briliante, obiecte de lux în argint și articole optice. În atelierul meu se reparaază ca nouă, lucrurile vechi, anume giuvaerice și ceasuri, pe lângă garanță **Prețuri solide! — Serviciu prompt!**

remiat la a. 1902 din partea expozi-  
ei industriale din Beclherecul-mare.

**BERBERSZKI MIKLÓS**

păpușar,

— Nagybecskerek. —



Se facează în țară și străinătate păpuși de  
piele, păslă, mătase și catifea, pentru băr-  
bați, dame și copii cu prețurile cele mai  
cătine. Serviciu prompt. — Catalog trimis  
gratuit. — Revizătorilor li-se dă rabat.

## Dacă stropești cu „FORHIN”



**I**-ai mai pu-  
țină bătaie  
de cap,

**II**-a lucru  
mai puțin,

**III**-a cheltuială  
mai puțină!

deoarece »FORHIN«-ul este  
**MICTURA DE BORDÓ**  
adeea îmbunătățită. Se lipeste  
ușor chiar și de frunzele umede.  
La ori-ce brumă poți se  
stropești, nelăsând nici un  
fel de sediment (drojdie).  
Mulțime de scrisori de mul-  
țămire și recunoștință.  
Pregătim invenția drului Aschen-  
brandt de Rézképor și Bordoipor.  
Cere prospect gratuit și franco  
dela fabrica

„FORHIN” BUDAPEST, VI.,  
VACZI-UT 93.

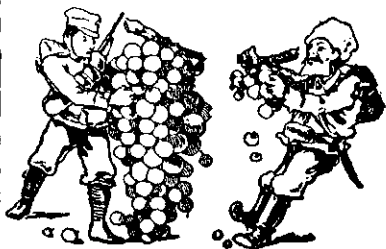
Gine voiește

## rachie curată

să se adreseze direct la firma cea  
mai mare românească

**Greiciun & Voda**  
din Lușoș,

care dispune de căzării mari pro-  
prie în Bănat și Ardeal.



**Ottoiuri de  
struguri**

expediază, ga-  
rantând de soiul  
viță americană,  
netedă și cu ră-

dăcini, precum și în d ferite soiuri, recunoscute  
de trainice, asortiment bogat

**Küküllőmenti első szőlőoltvány-telep**

Proprietar: **Caspari Frigyes, Medgyes 16.**  
(Nagyküküllőmegye).

Poftiți și cereți prețuri curente ilustrate.  
Din prețul curent se pot ceta scrisori de recuno-  
ștință din toate părțile țării; și așa toți cei ce do-  
resc să comande pot cere mai întâiu informațiuni  
dela persoanele cunoscute așa verbal ca și în scris,  
despre încrederea ce o pot avea în firma de sus.

## Traian Turturean

lăcătuș artistic și de edificii

Bistrița — Besztercze.

10% economie la comande

— de lucrări artistice. —

Lucrătoare aranjată cu mașini moderne.

**Atențiune** la cuptoarele economice  
de bucătărie vestite în  
Transilvania. — Catalog și desemnări  
să trimite la cerere.

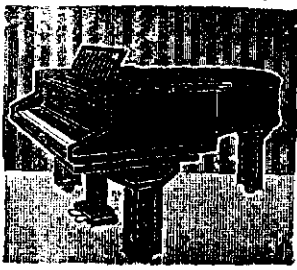
## Pianuri sau Harmoniuri

se cumppără mai bine și ieftin în cunoscutul și solidul  
magazin de pianuri și harmoniuri

**V. Heldenberg, Sibiu** Strada  
Cisnădiei 9.

vis-à-vis de Hotelul Impăratul Roman),  
temeliat la anul 1867 ca l-a prăvălie de pianuri  
în Transilvania.

Are depozit de instrumente nouă și  
ntrebuințate: pianuri, pianine, harmo-  
niuri cu prețurile originale de fabrică.  
ortiment bogat de pianuri de în-  
chiriat. — Plătire în rate după dorință.  
Pianuri vechi să primesc ca schimb.



## Májerszky Barnabás

fabricant de mașini

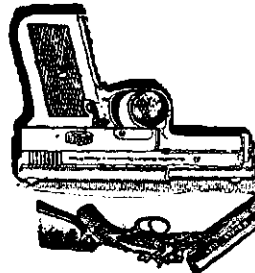
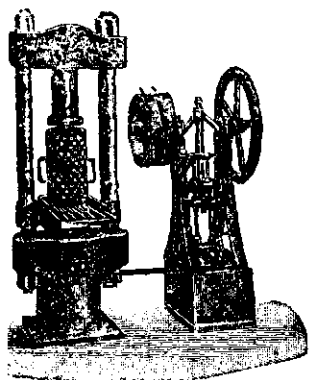
in Nyiregyháza.

Fabrichează după o experiență bogată  
ca specialitate

prese de olei mănate cu apă.

Plue de olei, construcție simplă ori  
complicată Prăjitori de olei p-ntru  
încălzire cu aburi ori foc. Teasc pentru  
sâmburi de bostan. Mașini pentru per-  
fecționarea oleiului și aranjamentul com-  
plect pentru fabricarea oleiului. Unelte  
de melițat floarea soarelui, ș a.

Exportul până acum în 237 uzine

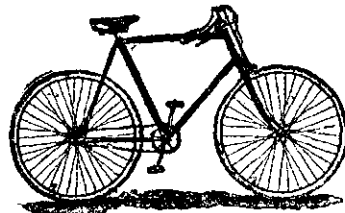


Cele mai bune fabricații de

**PUȘTI de VÂNA I**

puști flobert, revolvere și piștoale  
Buldog, pecum și totfelul de gloanțe  
și praf de pușcă, cu prețuri ieftine.

Cele mai excelente fabricații de  
**MAȘINI DE CUSUT**  
pentru familii și industrie.



**BICICLETE**

să căpătă cu prețurile cele mai  
ieftine și pe lângă plătiri con-  
venabile în rate.

Mândria oricărei gospodine  
este pâinea bună și fru-  
moasă! în locul dospirii în-  
delungate și frământării obo-  
sitoare, este de recomandat  
mașina „IDEAL” pentru  
dospirea și frământarea pâ-  
nei, premiată în mai multe  
rânduri, la expoziția de lucruri  
casnice din Timișoara 1908 distins cu »Medalie de aur« și »Diplomă«.



Toate aceste se pot comanda dela  
**KALENDA JÁNOS**  
Nagyvárad, Piața Szent László-tér.

# Vilhelm Connerth

NAGYSZEBEN—HERMANSTADT, Elisabethgasse 53.



Fabrică după diferite sisteme:

**bănci e școală**

conform celor mai moderne cerințe igienice, pregătește apoi

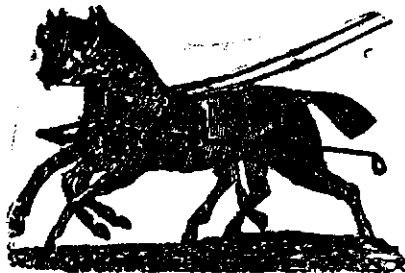
bănci și scaune pentru biserici; table de școală; rame pentru hărți; rame pentru desen și dulapuri pentru școală. Catalog ilustrat la dorință trimis gratuit și franco.

Atelier de curelărie, țelărie și coferărie:

**Orendt G. & Feiri W.**

(odinioară Societatea curelarilor)

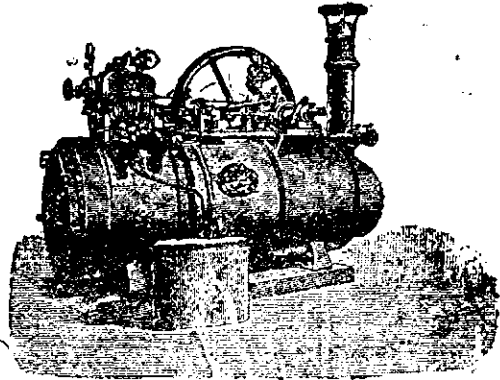
Sibiu—Nagyszeben,  
Heltanerg Str. Cisnădiei 45.



Magazin bogat în articole pentru căroțat, cățărît, vânat, sport și volaj, poclăzi și procovățuri, portmonee și bretele solide și alte articole de galanterie, cu prețuri foarte moderate. Depozit permanent în curele de mașini, curele de cusut și legat, Sky (vârzobi). — Recomandă pe urmă cei mai buni jamperi de piele fabricație proprie, pentru civili și militari, cari stau strâns lipite pe picior. — Reparările se execută prompt. Mare deposit de hamuri pentru cai dela soiurile cele mai ieftine până la cele mai fine, coperitoare (țoluri) de cai și cofere de călătorie. — Comandele se efectuează conștiințios.

Prima industrie de cazane din Ungaria de sud.

**Szatmáry Mihály,** turnător de cazane,  
Szeged,  
Szentháromság-utca 41. sz. (casa proprie).



Aduc la cunoștința on. public, că atelierul meu de cazane l'am înouit cu diferite mașini, așa că sunt în stare să satisfac orice comandă. Pregătesc cazane pentru abur, și par cazane la mori, corăbii, cazane de apă, petrolu, spirt și chiar și cazane la locomobile.

## Mizera József,

măiestru zidar diplomat.

Biroul: Arad, Ilona-utca 34.

Primește totfelul de lucrări de branșe pentru edificii, precum și efectuarea de planuri și expres-nota sau preliminări de spese atât în localitate cât și în provincie. — Tot acolo se pot cumpăra uși și ferestre vechi.

Români! replantați viile cu altoi dela firma română!

## „Mugurul”

însoțire economică

Elisabetopole—Erzsébetváros  
(Kis-Küküllő vm.).

## Altoi de vie

calitate distinsă — pe lângă celea mai moderate prețuri soiuri de vin de masă viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoit, viță europeană cu rădăcină.

Se află de vânzare la însoțirea economică

## „Mugurul”

Elisabetopole—Erzsébetváros.

Material disponibil în altoi peste trei (3) milioane.

Școalele noastre n'au fost atacate de peronosporă.

Altoii sunt desvoltați la perfecțiune!

La cumpărări pe credit celea mai ușoare condiții de plată!

La cerere preț curent și instrucțiuni gratis și franco.

Români! Trimiteți băieții la cursul practic la altoit

## Cum să ne apărăm contra durerilor de stomac?!

Contra durerilor de stomac, foarte lăfite în timpul mai nou între omnie, trebuie să ne apărăm dela început, folosind spre acest scop

### Nectarul Dr. Engel

căci, un stomac sănătos și o bună mistuire, formează fundamentul unui corp sănătos. Cine dar vrei să-și mențină sănătatea până la adânci bătrânețe, se întrețineze

### Nectarul Dr. Engel

renumit în urma succesorilor de până acum!

Acest nectar compus din diferite sucuri aromatice și vin, exercită în urma compoziției sale o influență binefăcătoare asupra mistuirii, e asemenea unui licheur de stomac, ori vin de stomac și nu are absolut nici o urmă stricăcioasă. Sănătoși și bolnavi pot așadar lua Nectar fără a-și strica sănătatea. Nectarul ajută cu o întrebuințare rațională la mistuire și la formarea sucurilor

Astfel se impune tuturor, ce vo'esc să aibă stomac sănătos, întrebuințarea

### Nectarului Dr. Engel

„Nectar”-ul este un excelent mijloc întâmpinarea catarului, sgrciurilor durerilor de stomac, a mistuirii anevoioase, și a greței. Se mai întrebuințează contra contipației, a coliciei și a palpitației de inimă. Aduce somn și apetit, fiind bun contra însonniei, indispoziției durerilor de cap și acceselor de voase. Fol. sit în cercuri mai largi s'a constatat că aduce veselie și poftă de viață.

NECTARUL se poate cumpăra în sticle de 3 și 4 coroane în farmaciile din Arad, Ujarad Ologovác, Gyorok, Ménes, Paulis, Lippi, H'degkut, Vinga, Székcsut, Pécska, Tornyá, Világos, Egres, Nájas, Berzova Orczifalva, Merczifalva, Sándorháza, Bogar s, Szerb-Sz'.-Péter, Perjamos, Szemlaá Szárafalva Nagylak, Palota, Alberti, Mezöhegyes, Batonya, Marczib, Dombegyháza, Kuttics, Uj Szent-Anna, Pankota, Silingyia, Taucz, Szlatinaa, Baja, Kaprucza, Bresztovác, Rékás, Gyarmata, Bruckenau, Zsadány, Szent-András, Kis becskerek, Mehala, Temesvár.

Păzițivă de Imitații!

Coreții expres „Nectar Dr. Engel”.

Nectarul meu nu e ceva miraculos. Are următoarea compoziție: Samos 3000. Esența de vin 1500, Sirop de micură 1000, Vin roșu 1000, Sirop de cireșe 1000, Sirop de fragi 200, Aromă de Veremít 300, Anis etc.. á 100. Aceste se mestecă.